

TRACYHO TYGR

Lucie Nguyenová

Bakalářská práce
2023

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Grafický design

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lucie Nguyenová**
Osobní číslo: **K20163**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Grafický design**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Tracyho tygr**

Zásady pro vypracování

Rozsah teoretické práce minimálně 25 stran + obrazové přílohy (dokumentace praktické části). Práci odevzdat v elektronické podobě na Portál IS/STAG (dle předepsané univerzitní šablony viz Směrnice rektora č. 33/2019) a ve formátu PDF na 1 ks CD (DVD) nosiče, dále odevzdat 2 kusy výtisků práce – jeden v pevné vazbě (zde bude vlepeno CD/DVD), jeden v kroužkové vazbě a 1 výtisk graficky zpracované bakalářské práce, která má volnější grafickou podobu.

1. Teoretická část: rozbor knihy Tracyho tygr, informace o autorovi, průzkum ilustrací a grafických zpracování tuzemských a zahraničních vydání knihy, představení vybraných ilustrátorů a jejich díla
2. Praktická část: projekt inspirovaný knihou Tracyho tygr

Rozsah bakalářské práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam doporučené literatury:

STAŇKOVÁ, Libuše, Lenka JANSKÁ a Jiří ČÍSLER. *Dějiny knižní kultury a grafického designu*. [Praha]: Nakladatelství grafické školy, 2012. ISBN 978-80-86824-12-3.
PECINA, Martin. *Knihy a typografie*. Vydání třetí, rozšířené. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-040-0.
SAROYAN, William. *Tracyho tygr*. Přeložil Jakub VALENTA, ilustrovala Alexandra ŠVOLÍKOVÁ. Praha: Argo, 2005. ISBN 80-7203-689-0
MALE, Alan. *Illustration: A Theoretical and Contextual Perspective: A Theoretical & Contextual Perspective*. 2007. ISBN 2940373515.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Mgr.A. Pavel Noga, ArtD.
Ateliér Grafický design

Datum zadání bakalářské práce: 1. listopadu 2022
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2023

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

doc. Mgr.A. Pavel Noga, ArtD.
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 9. 12. 2022

Jméno a příjmení studenta: Lucie Nguyenová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Tématem mé bakalářské práce je Tracyho tygr — surrealistická novela amerického spisovatele Williama Saroyana, publikována roku 1951. V teoretické části vysvětluji samotný pojem ilustrace. Dále představuji autora a knihu samotnou. Zkoumám a porovnávám různorodost ilustrací zahraničních i tuzemských vydání této knihy. Zmiňuji se také o vybraných autorech a jejich díle, o festivalech a kulturních akcích spojených s ilustrací. V praktické části představuji autorsky ilustrovanou knihu Tracyho tygr, její vývoj a realizaci.

Klíčová slova: Tracyho tygr, ilustrace, kniha, textura, látka, kresba, William Saroyan

ABSTRACT

The theme of my bachelor thesis is Tracy's Tiger — a surrealist novel written by an American writer William Saroyan, published in 1951. In the theoretical part, I explain the concept of illustration. Next, I introduce the author and the book itself. I am researching and comparing the variety of illustrations of foreign and domestic editions of this book. I also mention festivals and cultural events connected with illustrations. In the practical part, I present the illustrated book Tracy's Tiger, its development and implementation.

Key words: Tracy's Tiger, illustration, book, texture, material, drawing, William Saroyan

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Mgr. A. Pavlu Nogovi, ArtD., hlavně za trpělivost a rady při vedení mé bakalářské práce.

Dále děkuji všem svým blízkým za jejich podporu po čas celého studia.

ÚVOD	9
1. O KNIZE	10
1.1. Představení knihy	10
1.2. Kniha z literárního hlediska	10
1.2.1. Forma	10
1.2.2. Děj	11
1.3. Myšlenky knihy	12
2. AUTOROVI	13
3. ADAPTACE TRACYHO TYGRA	14
3.1. Divadelní adaptace	14
3.2. Hudební inspirace	15
3.3. Audioknihy	15
4. ILUSTRACE	17
4.1. Ilustrace a její medium	17
4.2. Rozdělení ilustrace dle podstaty	17
4.3. Rozdělení ilustrace dle autora pojetí	18
4.4. Funkce ilustrace	19
4.5. Ilustrace a úprava knihy	19
5. PRŮZKUM ILUSTRACÍ A GRAFICKÝCH ZPRACOVÁNÍ TUZEMSKÝCH A ZAHRANIČNÍCH VYDÁNÍ KNIHY	20
5.1. Obálky, přebaly	20
5.2. Ilustrace a grafická úprava	24
5.2.1. 1980, ilustrace — Jiří Šalamoun	24
5.2.2. 1995, ilustrace — Štěpán Dančo	24
5.2.3. 2005, ilustrace — Alexandra Švolíková	26
5.2.4. 2009, ilustrace — Martina Matlovičová	27
5.2.5. 1951, ilustrace — Henry Koerner	28

5.3.	Přebaly audioknih	29
5.4.	Představení vybraných autorů	30
5.4.1.	Jiří Šalamoun	30
5.4.2.	Štěpán Dančo	31
5.4.3.	Alexandra Švolíková	33
5.4.4.	Martina Matlovičová	33
5.4.5.	Henry Koerner	34
5.5.	Nakladatelství	34
5.5.1.	Argo	35
5.5.2.	Artforum	35
6.	AKCE SPJATÉ S ILUSTRACÍ	36
6.1.	Bienále ilustrací Bratislava (BIB)	36
6.2.	Festival LUSTR	36
6.3.	Festival Tabook	37
7.	GRAFICKÁ ÚPRAVA TRACYHO TYGRA	39
7.1.	Ilustrace	39
7.2.	Formát a typografie	41
7.3.	Obálka a předsádky	42
7.4.	Finální podoba knihy	44
	ZÁVĚR	44
	ZDROJE	45
	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	48

ÚVOD

Kniha Tracyho tygr je známou americkou novelou, která bývá součástí povinné četby nejen k maturitě. Kdy je však čtenář skutečně připraven si tuto knihu přečíst? Vše není tak, jak se zdá být na první pohled. Příběh skrývá podnět k zamyšlení se nad svou životní filozofií, nabádá ke kritickému myšlení vůči svému okolí a mnoho dalšího. Ale na to si čtenář musí přijít sám, třeba i po několikátém přečtení, tak jako tomu bylo kdysi u mne. Důležitou roli rozhodně hraje životní období, ve kterém se čtenář ke knize dostane. Jinak na ní nahlíží děti, jinak mladý člověk pln energie nebo pracující člověk, kterého trápí stereotyp.

A čím tato kniha uchvátila mě? Rozhodně svým kouzlem a snovým pojetím a samozřejmě i svými ilustracemi a celkovým zpracováním. Svého tygra máme všichni, ale mnohdy na něj zapomeneme, nebo jej jednoduše nevnímáme či popíráme, protože je to v tomto světě žádoucí. Na jednu stranu může kniha působit jako příjemný návrat do minulosti, kdy jsme jako mladší byli zapálení do spousty věcí, na druhou stranu v nás může vyvolat i negativní emoce či myšlenky způsobené uvědoměním si, jak vlastně ten „dospělácký“ život funguje, kolik se kolem nás pohybuje lidí, mnohdy i na vysokých pozicích, kterým se jejich tygr zaběhl nebo spí uvězněný v hlubi duše. Je důkazem, že peníze nejsou vše.

Ráda bych všem, kteří tuto bakalářskou práci budou číst a Tracyho tygra neznají, doporučila k přečtení. Kniha je krátká a čtivá, u nás krásně zpracovaná, třeba i vás uchvátí a ovlivní, tak jako mne.

1. O KNIZE

V rozboru díla vycházím z pátého vydání české verze knihy Tracyho tygr, které vyšlo pod nakladatelstvím Argo v Praze v roce 2005. Je to zároveň první vydání s překladem Jakuba Valenty. Tato verze je ochuzena o doslov překladatele a jazykovědce Martina Hilského z roku 1980 *Proč má William Saroyan tygry rád*. Hilský zde upozorňuje na výskyt tygrů v jiných publikacích autora a také nastiňuje jejich význam v těchto dílech.

„Má je rád především proto, že bez nich by nevznikla ona ztřeštěná, téměř surrealistická fraška, ona nádherná lyrická bláznivina, onen saroyanovsky stylizovaný, výstřední příběh připomínající Chaplinovu grotesku či cirkusovou klauniádu, již je Tracyho tygr.“ (Hilský, 1980)

1.1. Představení knihy

Tracyho tygr je krátká novela amerického spisovatele arménského původu, Williama Saroyana. Poprvé byla publikována v roce 1951, s tušovými ilustracemi Henryho Koernerera, nakladatelstvím Doubleday. Objevuje se ve sbírce *The William Saroyan Reader* vydané roku 1958. Inspirací Saroyanovi byla báseň *Tygr* anglického básníka a malíře Williama Blakea z roku 1874. Ve knize *O neumírání* Saroyan popisuje, že Tracyho tygr a další dvě knihy vznikly kvůli finanční nouzi. I přes tento fakt se novela stala jedním z jeho nejslavnějších děl.

1.2. Kniha z literárního hlediska

1.2.1. Forma

Tento epický příběh je koncipován jako pohádková novela, přecházející až do groteska, s nápadným dějovým zvratem před závěrem a filozofickým podtextem. Kniha je napsána krátkými srozumitelnými větami, které diváka vedou ke snazšímu pochopení složitých skutečností a také příběh dělají čtivým. Text je členěn do patnácti kapitol, které jsou v knihách číslovány. V elektronickém zdroji nesou kapitoly mimo číslic i názvy.

1.2.2. Děj

Tracyho tygr je příběhem mladíka Thomase Tracyho, který v patnácti letech nalezl v zoologické zahradě svého tygra, respektive černého pantera. O šest let později se Thomas nechal zaměstnat u největšího obchodníka s kávou, Otto Seyfanga, kde přenášel těžké pytle s kávovými zrny. Za nedlouho se ambiciózně přihlásil o povýšení na pozici ochutnavače kávy. Při vyjednávání za něj mluvil jeho tygr, který v průběhu pohovoru usnul a Thomas tak odchází s prázdnou. Vrací se zpět k přenášení pytlů. Jednoho dne kolem firmy prochází černovlasá dívka ve žlutých šatech, ze které je tygr unešen. Thomas Tracy a Laura Luthyová si ihned padli do oka. Pozdější návštěva u Luthyových ale neproběhla podle plánu, Thomas a Laura se rozešli. Od té doby Thomas Lauru viděl jednou jedinkrát. Poté odcestoval do San Franciska. Uběhlo dalších šest let a Thomas se vrací zpět do New Yorku. Se svým tygrem se procházejí, tak jako kdysi, ale přeci jen to bylo nyní jiné. Zděšení kolemjdoucí prchali od dvojice opačným směrem, jakoby byl tygr opravdový. Je tomu tak. Přijel obrněný vůz s rozkazem tygra zastřelit, domnívali se, že je to právě onen uprchlý panter z cirkusu. Tygr naštěstí stačil utéct, Tracy byl zadržen a odveden do psychiatrické léčebny, kde se setkává s doktorem Pingitzerem. Po rozhovoru o minulosti a všech událostech, které se odehrály, doktor vydedukoval, že je Tracy psychicky zdravý. Tento výrok se nedočkal kladného přijetí a Thomas je poslán do blázince v Bellevue. Zde setkává mnoho nešťastných individuí, které mají své tygry, avšak podvyživené či jinak zmrzačené. Setkává zde také známé tváře — ochutnavače kávy i Lauru Luthyovou. Byla k smrti nešťastná, dožívala. Tracy jí ujistil, že ji stále miluje, čemuž sama nechtěla věřit. V New Yorku stále panovaly nepokoje ohledně zběhlého pantera. Tohoto zmatku využily především média a noviny. Policie v zoufalosti poprosila Thomase o pomoc. Ten přichází s geniálním nápadem, jak tygra polapit. Společně s Laurou zrekonstruovali jejich někdejší seznámení — Tracy opět nosil pytle, poté si udělal pauzu na kávu, během které kolem něj prošla Laura ve žlutých šatech. To tygra přilákalo a všichni tři směřovali do krámu, kde byla nastražena klec. Pár vyšel z krámu, tentokrát bez tygra. Tygr však polapen nebyl. Kam se tygr poděl a co byl zač?

„A tímto končí příběh o Thomasu Tracy, Lauře Luthyové a tygrovi, jenž je láska.“
(Saroyan, 1951, str. 146)

1.3. Myšlenky knihy

„Lidi jsou těžký. Lidi jsou lidi. Lidi jsou zábava, hra, fantazie, kouzla a čárymáry. Aha! Lidi jsou bolest a nemoc, šílenství a ublížení, lidi zraňují lidi, zabíjejí lidi, zabíjejí sebe. Kde je zábava, kde je hra, kde fantazie a čárymáry?“ (Saroyan, 1951, str. 75)

Tygr je symbolem toho, co z člověka činí jedinečnou bytost. Poukazuje na vnitřní vnímání každého z nás. Vnímání života, veškeré naše sny a tajná přání, nejhlubší city jako láska či samota, radost i bolest, to všechno a ještě víc představuje tygr. Je to dětská naivita nezkažená dospělým, mnohdy ponurým pohledem na svět. Je to jakési druhé já, které v sobě člověk ve strachu z reakce okolí potlačuje. Tygr také může představovat životní filozofii, poznání či štěstí, ke kterému když člověk dospěje, tygra již „nepotřebuje“ — tak jako Tracy, který na konci příběhu ponechal svého tygra v krámě.

Autor se mimo jiné zamýšlí nad hranicí mezi určitou normálností a bláznovstvím a nad tím, jak důležitou a nedílnou součástí našich životů tvoří láska a víra. Příběh je svým způsobem také satirou. Konkrétně naráží na hyenismus novinářů a médií, které často překrucují skutečnost. Tracy se společně s jeho tygrem stali příkladem normálního zdravého individua a uvádí do kontrastu oné, kteří žádného tygra nevlastní a jsou plnohodnotnou součástí společnosti plné předsudků.

Kniha je odrazem Saroaynovy životní filozofie. V dopise pro dr. Hatchera přiznává, že je jeho práce plná nedostatků, které však nechce skrývat, protože o tom to je — být přirozený v nepřirozeném světě. Být svůj. (Saroyan, 1940)

2. O AUTOROVI

William Saroyan byl americký spisovatel arménského původu. Prožil si divoké dětství. Po smrti otce se sourozenci strávil několik let v sirotčinci Freda Finche v Oaklandu, zatímco jejich matka vydělávala peníze na obživu. Rodina se nakonec znovu shledala, včetně Saroyanovy babičky Lucy, která na něj měla silný vliv. Ovlivnil jej také čas strávený s arménskou menšinou. Už od dvanácti let věděl, že se chce věnovat psaní. Rodina si přála, aby pokračoval ve studiích na univerzitě, to však Saroyan nikdy v plánu neměl. Již v této době tvoří nevšední, společensky nepřijatelné texty. Celá rodina žila v chudobě, kterou Saroyan podporoval hazardem. Zajisté by pomohlo napsat společností přijatelnější texty, těch se ale straní. V roce 1933 uspěl v národním časopise *Story* se svou povídkou *Odvážný mladý muž na létající hrazdě*, která pojímá o mladém spisovateli, důstojně umírajícím hlady. Brzy se jeho povídky začaly objevovat i v jiných publikacích a tím úspěšně vstoupil na literární scénu. V této době vznikla díla *Mami mám tě ráda*; *Nedělní zepelín*; *Trable s tygry* a další. Jeho tématem se stala kritika konzumní společnosti plné korupce. Věnoval se nejen próze, ale i dramatu. Napsal několik divadelních her — *Mé srdce je v horách*; *Čas tvého života*, za které sklídl ocenění. Nutno zmínit i slavný román *Lidská komedie*, kterému předcházela filmová adaptace. Během druhé světové války byl Saroyan, jakožto voják, vyslán do Anglie, kde strávil tři roky. Šťastné manželství uzavřené před válkou začalo po příchodu druhé dcery Lucy krachovat a Saroyanovi se zhroutil svět. Byl čím dál méně literárně úspěšný, propadl alkoholu a hazardním hrám. V tomto období vznikla díla *Tati, tobě přeskočilo* a *Jeden den v odpoledni světa*. Odjel do Evropy za novým začátkem. O tomto temném období také pojímá jeho autobiografická kniha *O neumírání*. Postupně se mu podařilo dostat své demony pod kontrolu, splatil všechny své dluhy a stal se svobodným. Jeho dílo opět začalo být žádané, převážně v evropských státech — Československu, Rumunsku, Španělsku, Německu atd. Poté mu byla diagnostikována rakovina, která se mu stala osudnou. Umírá v roce 1981. (William Saroyan Foundation, 2022)

3. ADAPTACE TRACYHO TYGRA

3.1. Divadelní adaptace

Divadlo Tramtárie uvedlo v Olomouci v roce 2012 adaptaci pod názvem *...a za Tracym tygr*, jejíž autory jsou režisér Vladislav Kracík ve spolupráci s dramaturgyní Lenkou Jorňákovou. Nejde zde o doslovné převyprávění příběhu. Do kontrastu staví sedmadvacetiletého Tracyho, který je solitérem bez rodiny a peněz, avšak s obrovskou energií a chutí do života, a doktora Rudolfa Scatterera, známého psychiatra s rozběhlou kariérou a mladou manželkou, ale naopak duševně prázdného, vyhořelého. (Divadlo Tramtárie, 2012)

Obr. 1 | *...a za Tracym tygr* — Divadlo Tramtárie

O další divadelní adaptaci se postaralo divadlo Nablízko, které Tracyho tygra, v režii Apoleny Vynohradnykové, uvedlo v malostranském Rubínu již v roce 1999. Sama režisérka podotýká, že se jedná o „vlajkovou loď“ divadla. Ve spolupráci s Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka vzniklo i představení pro hluchoněmé. Tracyho tygr se tak stal vůbec první stínově tlumočenou hrou v Čechách i Evropě. (Krausová, 2005)

Obr. 2 | *Tracyho tygr* — Divadlo Nablízko

3.2. Hudební inspirace

Novela *Tracyho tygr* byla inspirací pro hudebníka Karla Šůcha, který v roce 1985 v Mostě založil rockovou kapelu *Laura a její tygři*. Laura, tehdy Jana Amrichová, svůdný zároveň něžný ženský element v doprovodu svých tygrů v bílých košilích, černých kalhotách s kravatou a černými brýlemi, tvoří typickou image kapely, která sice prošla několika obměnami členů, ale vizuál si udržela do dnes. Přímé zmínky o Tracyho tygrovi se objevují i v některých písních, konkrétně v *Dr. Pitzinger* (jedná se o zkomolený název jména psychologa — doktora Pingitzera) nebo *Laura a její tygři*. Vytvořila také grandiózní *Show Tomáše Tracyho*. (Laura a její tygři, 2018)

Obr. 3 | Laura a její tygři (1986)

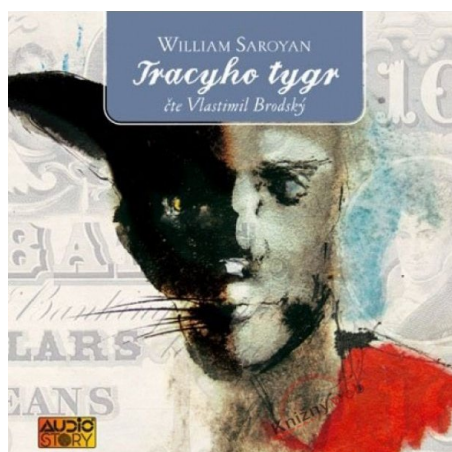

Obr. 4 | Laura a její tygři (2022)

Novelou se dále inspirovala i zpěvačka Radůza s písní *Tracyho tygr*, skupina Kryštof, kde v refrénu písně *Malý princ* zazní věta „Z Tracyho tygra zůstal stín“. I kapela Vypsaná fiXa, která se inspirovala nejen Tracyho tygrem (píseň *Tracy*), ale i druhou knihou Williama Saroyana *Odvážný mladý muž na létající hrazdě* v písni *Odvážný mladý muž*.

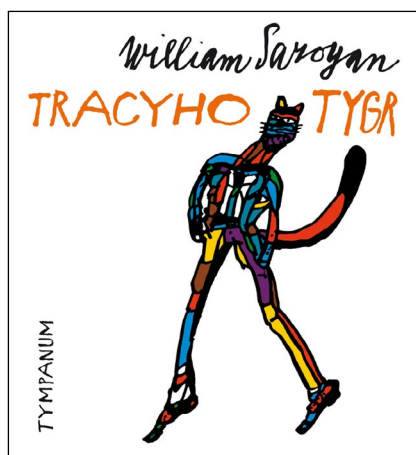
3.3. Audioknihy

Na české scéně existují tři verze audioknihy *Tracyho tygr*. Nejstarší z roku 1996, namluvená hercem Vlastimilem Brodským a doprovázena hudbou kytaristy Bohumila Zatloukala, vyšla pod záštitou vydavatelství AudioStory. V roce 2007 vyšla reedice se stejnými interprety, také pod vydavatelstvím AudioStory, nově ve spolupráci s Popron Music.

Obr. 5 | Audiokniha Tracyho tygr (1996)

Třetí verzi audioknihy vydalo vydavatelství Tympanum v roce 2010 a namluvilo ji podstatně více interpretů — Jiří Schmitzer, Martha Isoová, Jaroslav Satoranský, Josef Abrhám, Ivan Trojan a další. Nahrávka obsahuje i mluvený doslov profesora a překladatele Martina Hilského. (Tympanum, 2023)

Obr. 6 | Audikniha Tracyho tygr (2010)

Obr. 7 | Audiokniha Tracyho tygr (2010)

4. ILUSTRACE

4.1. Ilustrace a její medium

„Termín ilustrace (z lat. *Illustrare* — osvětlovat, ozřejmovat, názorně zobrazovat) chápeme obvykle jako zrakové objasnění, obrazový a dekorativní doprovod či doplnění literárního textu v tištěné knize.“ (Vích, 2004, str. 7)

Pod pojem ilustrace lze zařadit veškerou obrazovou část knihy, včetně její výzdoby, i dříve v rukopisech hojně využívané iluminace. Ilustrace je jednoduše řečeno obrazem v knize. Kde je však hranice mezi malbou a ilustrací? Podle Vícha, který vychází z knihy *Cesty umění* A. Matějčka, představuje onu hranici právě médium, kterým je v případě ilustrace kniha. (Vích, 2004)

Tato myšlenka ale není pravidlem. Ilustrace se naopak šíří z knih například do užitého umění nebo obalového designu, kde v konkrétních případech ilustrace představuje hlavní podstatu vizuální identity (ilustraci ve svých pracích využívá například arménské studio Backbone Branding). Dostává se také do plakátů zvoucích na různorodé akce.

S nástupem digitálních technologií se vyvíjí i možnosti ilustrování. Tento styl vektorových ilustrací úspěšně proniká do marketingu, reklamních spotů. Zde mluvíme o ilustraci úzce spjaté s tématem animace. (Prokopová, 2019) Ilustrované animace či ilustrované ikonky se začaly hojně využívat i na webových stránkách, kterým dodávají osobitost a do jisté míry přátelštější prostředí pro uživatele. Ilustrace je stále žádanější i v těchto médiích a není tomu divu, barevná ilustrace může být výhodným marketingovým tahem. Dokáže ozvláštnit všední produkt a udělat jej přitažlivějším, viditelnějším a zajímavým nejen pro dítě, ale i dospělého.

4.2. Rozdělení ilustrace dle podstaty

Obecně se knižní ilustrace dělí na vědeckou a uměleckou. V této podkapitole se je pokusím charakterizovat a podotknout hlavní rozdíly.

Vědecká nebo také naučná ilustrace slouží k názornému zobrazení dané problematiky. Pojí se s odborným, většinou vědecky zaměřeným textem, u kterého je potřeba čitelnosti informace na prvním místě. Jedná se tedy o přímé bezprostřední zrakové spojení, tzn. v textu se nachází přímý odkaz na konkrétní ilustraci. Nutnost věcného zobrazení omezuje ilustrátora

na užití výtvarných prostředků, které mu umožní toto kritérium splnit. S naučnou ilustrací se pojí učebnice, slabikáře, návody a technické příručky atd.

Do opozice se staví ilustrace **umělecká**, jejímž cílem je do literárního díla vnést výtvarný zážitek. Není ohraničena žádnými mantinely, naopak je zde prostor pro poetiku nebo tajemno a čtenáři je již umožněno zapojit svou fantazii. Zde mluvíme o nepřímých aktivních významových souvislostech textu a ilustrace, tzn. ilustrace neslouží k doslovnému ujasnění textu, ale jeho přiblížení. (Vích, 2004) Tento fakt dovoluje ilustrátorovi projevit se mnohem osobitěji než u ilustrace vědecké. S uměleckou ilustrací se pojí díla epická, ale i lyrická, ke kterým jsou vytvářeny převážně abstraktní ilustrace zachycující pocity či náladu poezie.

4.3. Rozdělení ilustrace dle autorova pojetí

Ilustraci dle autorova pojetí můžeme rozdělit do následujících třech kategorií: výtvarný doprovod bezprostředně navazující na text, doprovod doplňující literární předlohu a téměř samostatný výtvarný projev.

Ilustrace jakožto **výtvarný doprovod, který bezprostředně navazuje na literární text**, ukazuje fakta a skutečnost. Ilustrace jednoduše řečeno opakuje to, co již spisovatel zaznamenal v textu. Většinou se objevuje v literatuře historické, národopisné nebo cestopisné, kde mnohdy plní funkci až vzdělávací. Příkladem mohou být ilustrace Věnceslava Černého ke spisům Aloise Jiráska či Jules Vernea.

Doplňující, dotvářející ilustrace je charakteristická osobitějším přístupem ilustrátora k literárnímu zadání. Většinou si volí situace a fakta, která nejsou detailněji dovysvětlena a snaží se o zachycení celkové atmosféry této pasáže. Ilustrace se stává méně konkrétní, ztrácí se popisná přesnost a výstižnost a přichází nadsázka. Jsou to například ilustrace Cyrila Boudy.

Posledním typem je **relativně samostatný výtvarný projev**. Text je pro ilustraci pouze jakýmsi inspiračním zdrojem, již pro ni není zadáním. Ilustrátor zaznamenává své vlastní asociace, snaží se zachytit emocionální nádech díla a tím dává ilustraci rovnocennost s dílem literárním. Tato ilustrace plně nabádá k zapojení divákovy fantazie. Je typická pro poezii. (Vích, 2004)

4.4. Funkce ilustrace

„Na rozdíl od malíře je cílem ilustrátora vyprávět příběh.“ — Norman Rockwell

Prvotní funkcí ilustrace je snaha o konkretizaci či doplnění čtenářových představ. Tato funkce se nazývá **funkce mimoestetická**. Zároveň je ilustrace samostatným výtvarným projevem umělce, který výtvarnými prostředky stvořil umělecké dílo a dodává jí tak i **funkci estetickou**. Popisná ilustrace nese **funkci naučnou**, pomáhá k rozvoji osobnosti a mravně vychovává. (Vích, 2004) Podstatnou roli hraje i **funkce rekreační**, divák se u ilustrace může pobavit nebo ji využít k uvolnění a odpočinku očí od textu. (Harber, 1980)

Otakar Pospíšil společně s Františkem Sukem ve své publikaci *Dětská literatura česká* uvádí: *„A je dobře známo, jak povrchně často ilustrátor si počíná. Přečte jen zběžně knihu a některé momenty situačně vtěluje v obrázek. Bývají to momenty často zcela bezvýznamné, které by si čtenář lehce promítl vlastní představou i bez obrázku.“* (Pospíšil, 1924). Ač je pohled těchto autorů na ilustraci jako takovou spíše negativní a pohlíží na ni jako na relaxační pasáž knihy bez konkrétní funkce, je tento výrok vhodný k zamyšlení. Ilustrace přeci jen vnáší pohled na danou problematiku očima jiného člověka. Měla by tedy vzbuzovat nenásilné zamyšlení se nad textem, měla by vnést určitou mystiku a navést tak čtenáře ke zhodnocení své dosavadní interpretace. (Zeegen, 2012)

4.5. Ilustrace a úprava knihy

Nutno podotknout, že by ilustrace měla korespondovat se záměrem spisovatele, ale také s grafickou úpravou knihy — kombinace ilustrace s typografií a celkový kompoziční záměr. Ilustrace lze do knihy zařadit několika způsoby v návaznosti na obsah a náplň textu. V epickém textu jsou zařité většinou ilustrace půlstránkové či celostránkové, obvyklé jsou také kresby záhlavní nebo koncové. Jiné je to u lyriky, kde je práce s ilustrací volnější a společně s textem může splynout v jedno.

U knižní ilustrace je nutné se zaměřit na její umístění v poměru k celé knize. Pro diváka je příjemnější i zábavnější pestrost ve střídání ilustrací celostránkových i dílčích.

„V tom je i celá složitost úpravy ilustrovaných knih, neboť ilustrace nelze umisťovat libovolně, ale vždy vhodně, správně a vkusně.“ (Vích, 2004, str. 20).

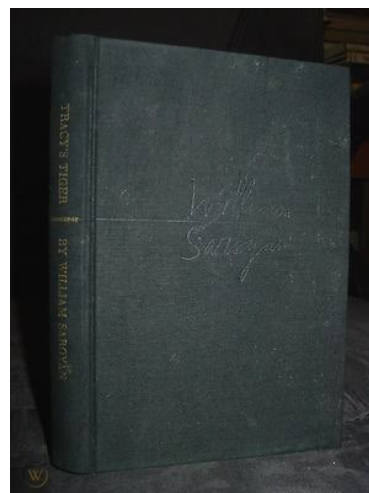
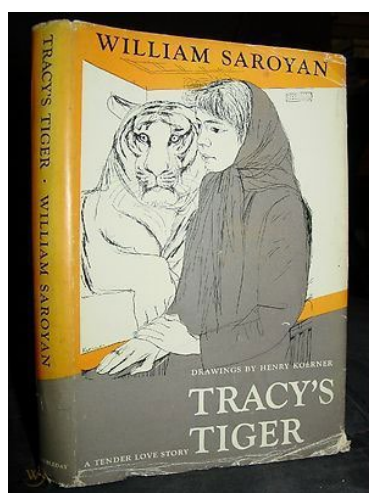
5. PRŮZKUM ILUSTRACÍ A GRAFICKÝCH ZPRACOVÁNÍ TUZEMSKÝCH A ZAHRANIČNÍCH VYDÁNÍ KNIHY

Lze říci, že téměř všechna česká vydání knihy Tracyho tygr jsou krásným výtvarným počinem. U nás je to díky nakladatelství Odeon a Argo, pečlivě vybírajícímu ilustrátory a grafické designéry, se kterými spolupracuje. Vydalo celkem čtyři vydání (s dotisky), včetně bilingvní verze. Na Slovensku existují tři varianty knihy. Nejzajímavější ukázkou je nejmladší a umělecky nejenergičtější varianta v podání ilustrátorky Heleny Matlovičkové. V této kapitole zmíním i některá zahraniční vydání, ne všechna se však mohou pyšnit ilustračním doprovodem, zhodnotím tedy alespoň jejich obálky či přebaly. Dotknu se i vizuálů audioknih.

5.1. Obálky, přebaly

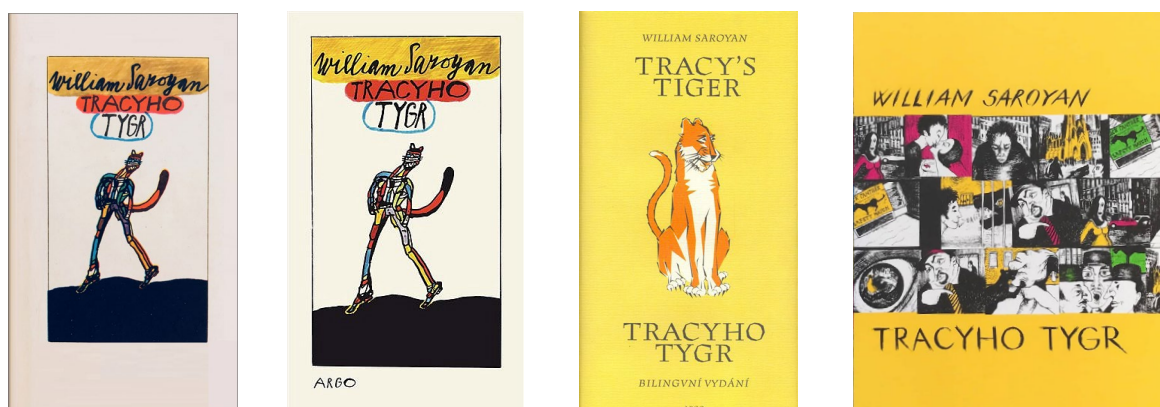
Na internetu lze dohledat několik volně dostupných, jak českých, tak zahraničních, ukázek ztvárnění obálky Tracyho tygra, které porovnam, vyzdvihnu klady i zápory dle subjektivního uvážení. Již na první pohled lze říci, že obálky jsou pojaty umělecky velmi různorodě. Spousta zahraničních vydání na vzhled obálky spoléhá, knihy totiž ve většině případů nejsou doplněny o vnitřní ilustrace.

První vydání Tracyho tygra, respektive jeho přebal, působí klasicky, ilustrátor Henry Koerner, jakožto malíř, překvapivě zvolil tušovou, velmi jednoduchou lineární kresbu, postavenou do kontrastu se žlutooranžovou barevnou plochou. Tento krok byl, dle mého názoru, inspirací pro mnoho dalších ilustrátorů, kteří žlutou barvu v různých obměnách ve svých ilustracích Tracyho tygra také používají. Pod přebalem se skrývá obálka potažená černým plátnem se jménem autora ve slepotisku.

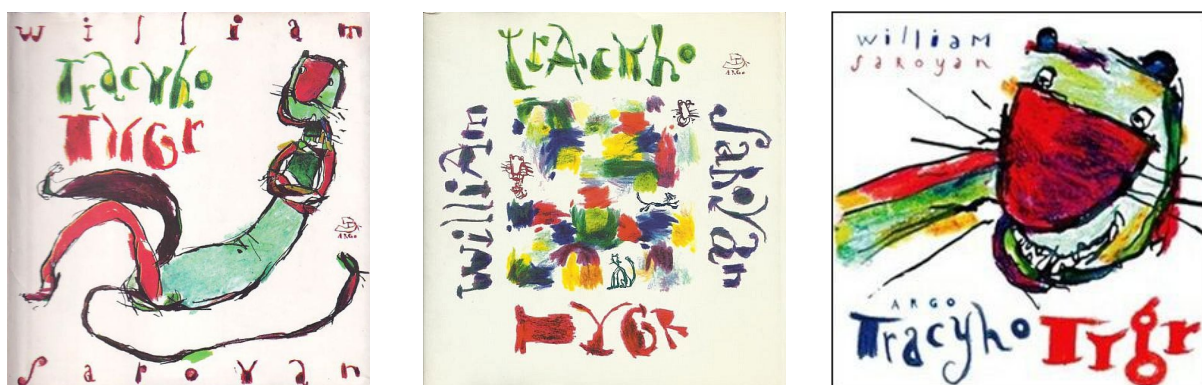

Obr. 8, 9 | Původní vydání Tracyho tygra (1951), ilustrace Henry Koerner

V České republice vzniklo šest různých zpracování obálky, počínaje knihou z roku 1980 s ilustracemi Jiřího Šalamouna, který se nejspíše, co se barevné stránky týče, inspiroval právě originálním vydáním. Tušové ilustrace doplnil o hravou kombinaci žluté, červené a modré. Nápadně žluté je i vydání z roku 2005 s ilustracemi Alexandry Švolíkové nebo také bilingvní vaianta z roku 2001. S výjimkou právě bilingvního vydání si ilustrátoři vyhráli s ilustrativní autorskou typografií, která je signifikantní pro česká vydání, a hlavně je příjemnou obměnou klasického fontu.

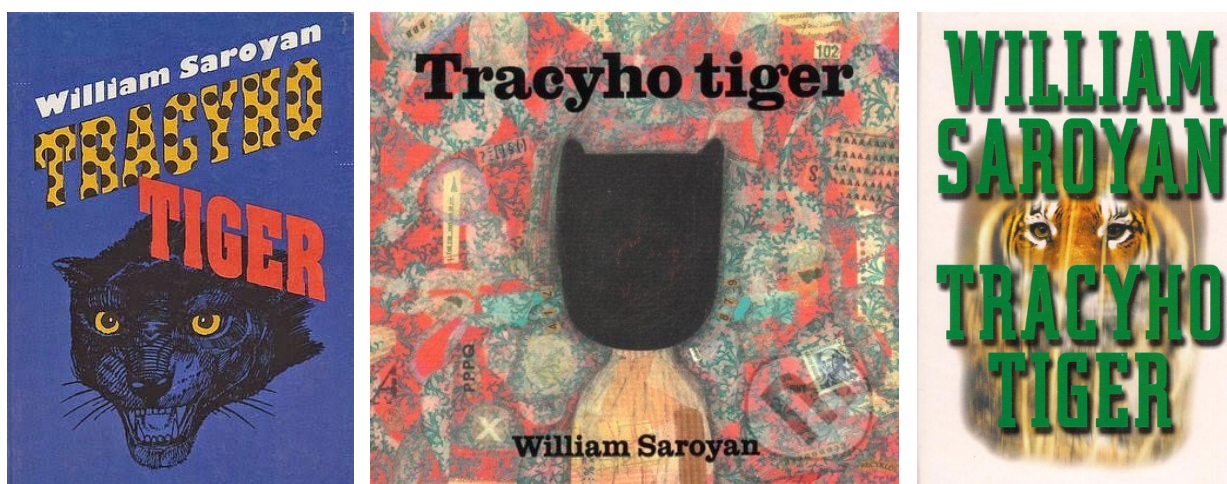

Obr. 10–13 | Obálky knihy

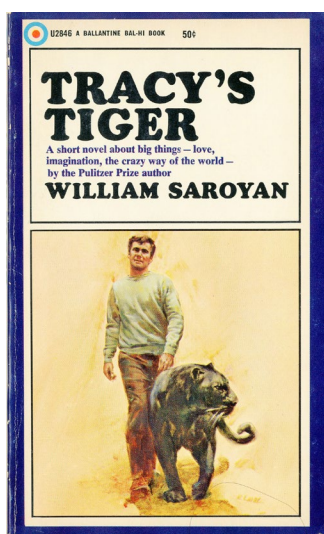
Obr. 14–16 | Obálky knihy

Na Slovensku vyšly pouze tři vydání Tracyho tygra. Nejzdařilejším kouskem je beze sporu nejmladší vydání z roku 2008 s ilustracemi Marty Matlovičové, která upustila od klasické žluté a knihu rozehrála různými výraznými teplými barenými tóny. Obálková ilustrace bez problému koresponduje s těžkým širokým serifovým fontem. Druhou příčku obsazuje nejstarší vydání z roku 1993, které je nápadné netypickou modrou barvou. Žlutá barva však nesmí chybět ani tady, pro změnu s černými puntíky jako výplň fontu a také detail v očích. Obálka je založena na šrafované ilustraci hlavy pantera v příjemné kombinaci s dynamickou typografií. Třetí, snad nejzdařilejší vydání Tracyho tygra vůbec, je typickou ukázkou grafického odpadu. Středová kompozice zeleného písma tvořící velkou část obálky, s efektem vrženého stínu a necitlivě přidanou fotografií tygra do pozadí, bych nenazvala jinak než výsměchem.

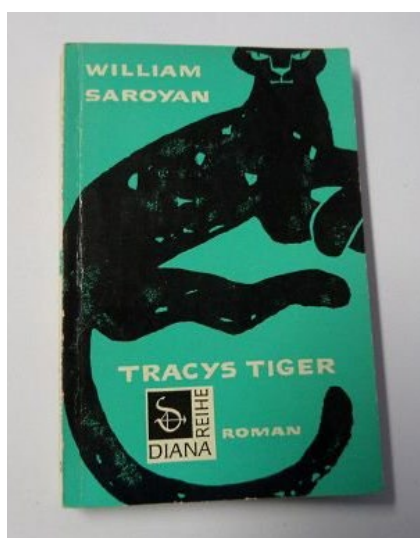

Obr. 17–19 | Obálky knihy

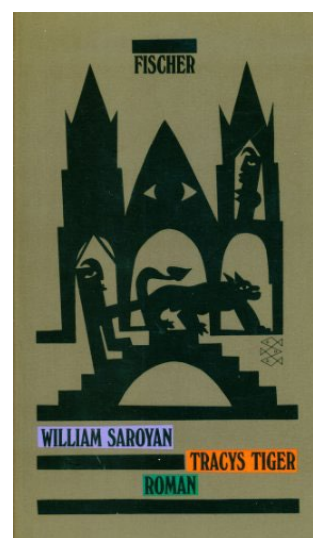
Z dohledaných zahraničních vydání na první pohled zaujme zelenomodrá německá verze z roku 1960 s dominujícím plošným tygrem, který umožňuje zajímavě pojmout celkovou kompozici i s typografií. Neméně zdařilou a poutavou obálku má i arabské vydání z roku 2018, které naopak pracuje s černým pozadím, na kterém dominuje žlutý panter. Na obálce také zaujme ilustrace Tracyho a tygra, kteří jdou směrem od nás a my tak vidíme pouze jejich záda. Úplně odlišná se zdá být i španělská verze z roku 2010, která využívá vektorové ilustrace portrétu černého pantera, příjemná je kombinace modrých detailů v obličeji a oranžového pozadí. Zbývá turecká i německá verze jsou pojaty klasičtěji, nelze hovořit o zásadním uměleckém počínu, avšak oproti méně zdařilé, ač ilustrativně zpracované obálce polského vydání, jsou tyto dvě obálky příjemné svou teple laděnou barevností.

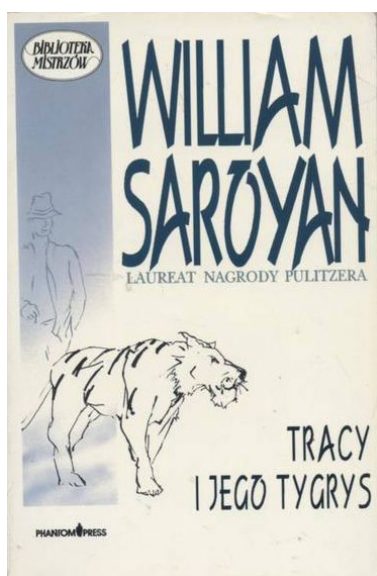
Obr. 20 | Británie, 1952

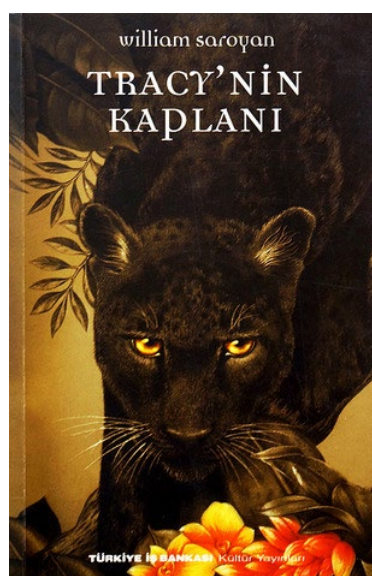
Obr. 21 | Německo, 1960

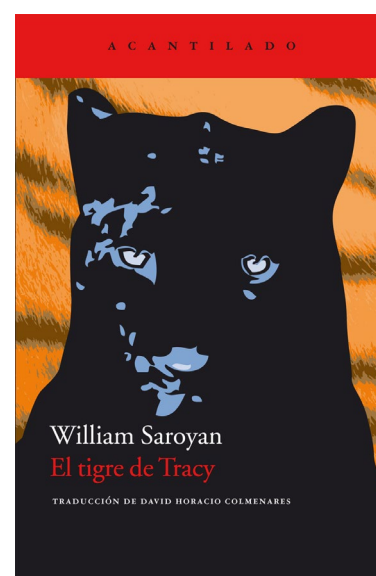
Obr. 23 | Německo, 1993

Obr. 22 | Polsko, 1992

Obr. 24 | Turecko, 1999

Obr. 25 | Španělsko, 2010

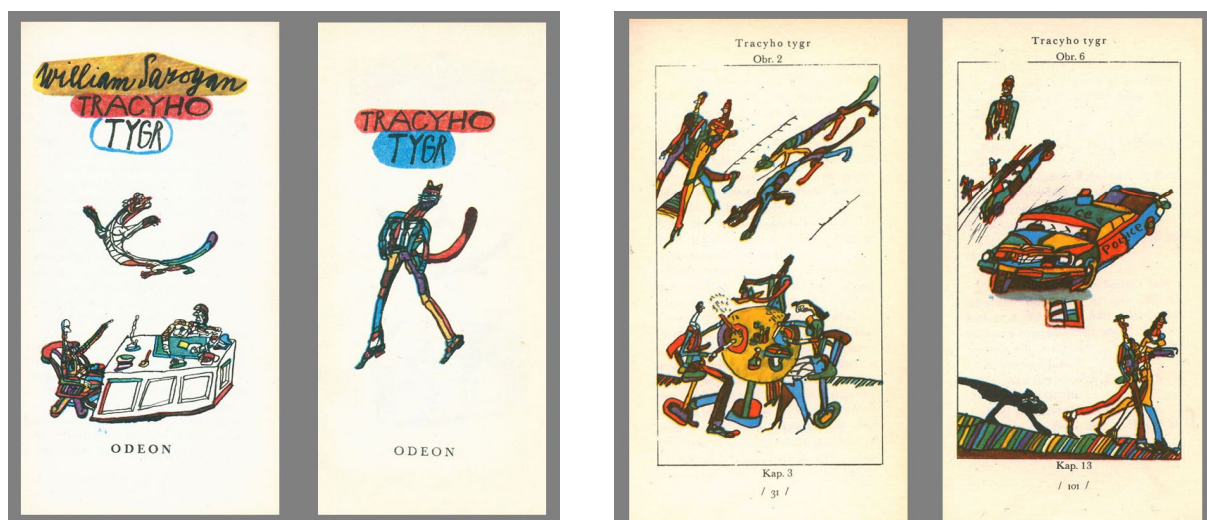
Obr. 26 | Arábie, 2018

Celkově bych vyzdvihla české a slovenské ilustrativní pojetí, které ve světě ku mému podivu nemá obdoby. Bylo pro mne překvapivým zjištěním, že většina zahraničních knih *Tracyho tygr* má výtvarně ztvárněnou pouze obálku, nikoliv i vnitřní strany, což je v některých případech jenom dobře, na druhou stranu by to například německému vydání z roku 1960 či arabskému vůbec neuškodilo.

5.2. Ilustrace a grafická úprava

5.2.1. 1980, ilustrace — Jiří Šalamoun

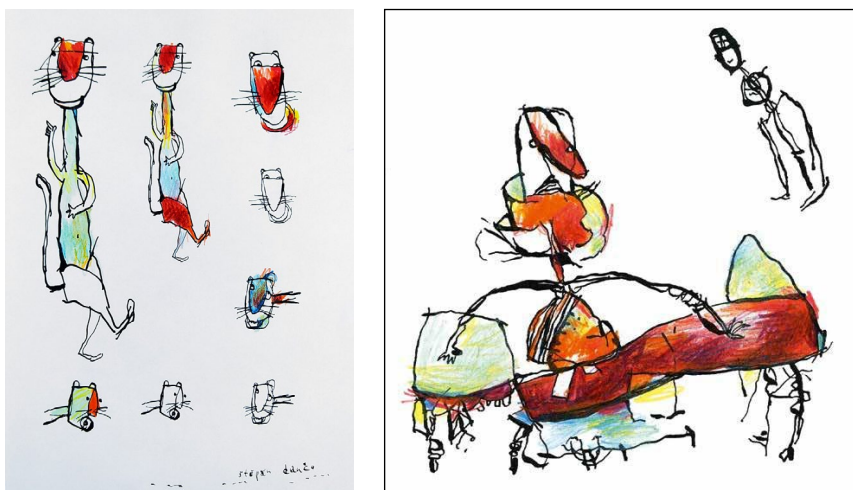
Jedná se o nejstarší české vydání z roku 1980. Kniha je kapesních rozměrů — 8,8 × 14,6 cm, příjemná do dlaně. Knižní blok nesou tvrdé desky. Jedná se o novelu, čemuž celkový počet 136 stran odpovídá. Papír je lehce nažloutlý, příjemný na čtení. O ilustrace se postaral ilustrátor Jiří Šalamoun. Jedna z jeho ilustrací s autorskou, ručně psanou typografií skvěle doplňující samotný obrázek, zdobí potah knihy. Ilustrace je situována do rámu. Rámované jsou i ilustrace uvnitř knihy, nacházejí se zde i volné detaily doplňující strany s textem. Ilustrace má charakter těžkopádné perokresby, černá linka netvoří pouze obrys, ale proniká i do plochy. Perokresba je následně kolorovaná, Šalamoun využil základních barev — červené, modré a žluté. Ilustrace se na první pohled můžou zdát chaotické, ale kdo čte pozorně, Šalamounův záměr pochopí a ocení. Každá z nich perfektně doplňuje dějovou linku. Používá určité deformace, každý objekt v ilustraci jakoby byl tušovými liniemi rozporcován na několik částí, barva z nich však utváří hmotný celek. Celkově jsou ilustrace dynamicky pojaté a kompozičně zajímavé, díky volnému prostoru i uvnitř rámu jsou vzdušné a příjemně dýchající. Každá ilustrace je označena svým číslem a číslem kapitoly, ke které spadá. Variantu z roku 2020 graficky upravil a vysázel Luboš Drtina, který citlivě přihlížel k originálnímu vydání. Koncept knihy je téměř totožný, liší se pouze v ilustraci skrývající se pod přebalem.

Obr. 27, 28 | Ilustrace Jiřího Šalamouna

5.2.2. 1995, ilustrace — Štěpán Dančo

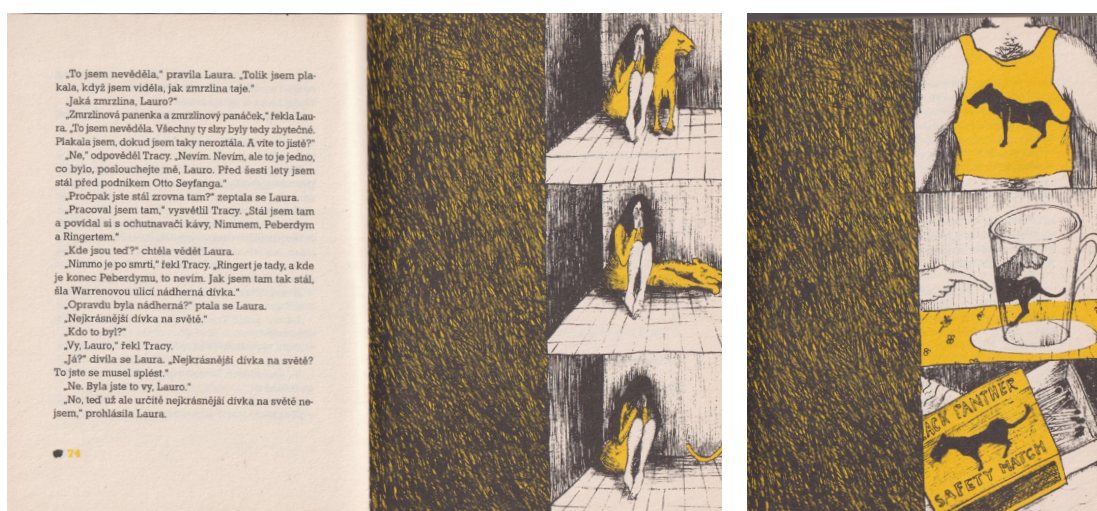
Tato varianta již nenaplnuje pojem kapesní vydání. Na pohled čtvercový formát ve skutečnosti představuje rozměry 15,5 × 15 cm. Kniha je sice mohutnější, ale stále příjemná na omak a manipulaci. Pevné knižní desky nesou 147 stran. Ilustrace Danča se nesou v podobném duchu jako u Šalamouna. Jde o dynamické perové kresby plné nadsázky až karikaturního pojetí, některé doplněné o barevné akcenty. Ke kolorování používá nejspíše voskových barev, v ilustracích lze vidět směr tahu i hrubou strukturu pastelek. Ilustrace jsou laděny do zeleno-červených odstínů, které jsou občas narušeny tyrkysovým detailem. Styl kresby Štěpána Danča se jeví jako dětský. Barevné tahy vede přes tušové linie, což přidává ilustraci na dramatičnosti. Nejedná se však o prvoplánové ilustrace ani výrazem, ani myšlenkou. Každá jedna ilustrace je důkladně promyšleným dílem, která divákovi pouze nastiňuje danou situaci a nechává prostor pro jeho fantazii. Pro někoho tak může být až problém přiřadit rozevlátou ilustraci ke konkrétní situaci. První varianta tohoto vydání nese obálku s odpočívajícím tygrem a autorskou typografií, která je nakreslena měkkými pastelkami bez tušových linií. Pod obálkou se skrývá čistý potah s perovou kresbou tygra. Ilustrace uvnitř knihy se rozprostírají přes celou stranu, nejde však o přehlčené celostránkové kresby. Dančo si naopak pohrává s kompozicí jednotlivých postav a věcí, které mohou také stát samostatně. Ilustrace se objevují i na stránkách textových, a to v různých obměnách, jak vedle textu, tak i nad a pod. V průběhu let Argo vydalo toto vydání v několika obměnách. Změna spočívá v obálkové ilustraci, barvě samotné knihy a také v jejím provedení. Například obálka verze z roku 2018 nese portrét tygra s nepatrně pozměněnou typografií, knižní potah má tyrkysovou barvu. Ně největší změnu pak tvoří detail zkrácených stránek, které rozehrávají ilustraci a uvádí tygra do pohybu. Tomuto vydání bych vytkla typografickou úpravu. Písmo je zbytečně velké, s velkým prokladem, a tak kniha může působit jako dětská. Ilustrace nacházející se na textových stránkách mohou působit přehlčeným dojmem, občas narušují onen příjemný volný prostor kolem.

Obr. 29, 30 | Ilustrace Štěpána Danča

5.2.3. 2005, ilustrace — Alexandra Švolíková

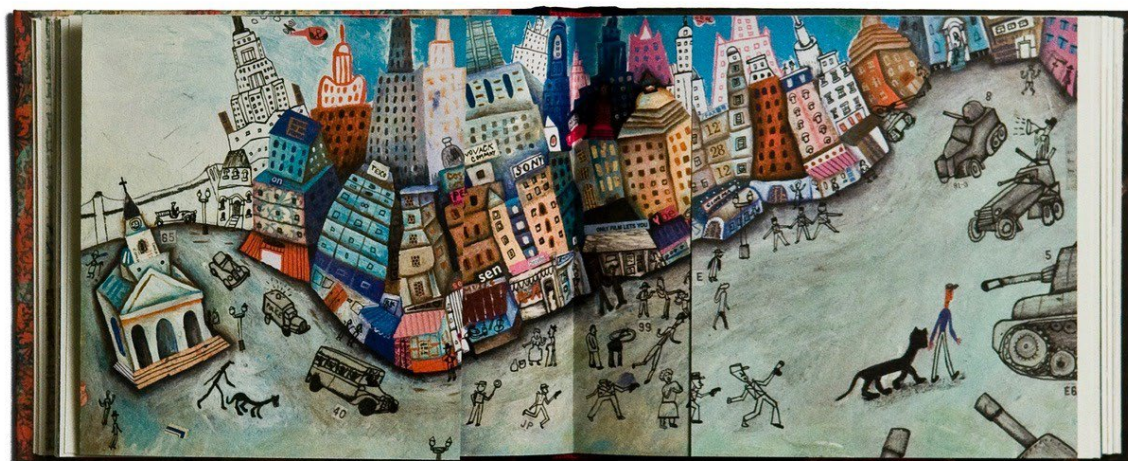
Toto vydání je pro mě první knihou *Tracyho tygr*, se kterým jsem se setkala. Jde snad o jediný paperback, alespoň u nás. Kniha má rozměr 11,5 × 16 cm, počet stran je 120, bez dovětku Martina Hilského. Celkově je úplně odlišná od předchozích dvou vydání. Ilustrace Alexandry Švolíkové vybarvují situaci mnohem konkrétněji než ilustrace předchozích autorů. Jedná se o celostránkové tušové kresby. V podstatě jde o komiks, děj se odehrává pouze na jedné polovině stránky a to ve třech oknech pod sebou. Okna představují sekvenci. Druhá polovina je vykreslena šrafurou. Černé perové ilustrace jsou doplněny jednolitými žlutými plochami, které umožňují vyniknout detailům v barvě podkladu, respektive papíru. Ilustrace se vždy nachází na pravé straně. Následující stránka pokračuje žlutým vakátem. I knižní obálka je tvořena pruhem s jednotlivými okny. Zajímavostí je, že se zde objevuje více barev jako zelená či růžová. Obálka nese jednoduchou autorskou typografii nakreslenou pomocí krátkých tahů perem s tuší. Grafická úprava Libora Batrla je mi velmi sympatická. Zaujala mě netradiční paginace žluté barvy, která je vizuálně zajímavá, na druhou stranu pro někoho hůře čitelná. Paginace je doplněna o tušovou skvrnu. Nadpisy kapitol jsou žluté, umístěné do černých hranatých závorek. Možná právě kvůli čitelnosti jsou k textům žluté barvy přiřazeny čeré prvky, které mají za úkol upozornit.

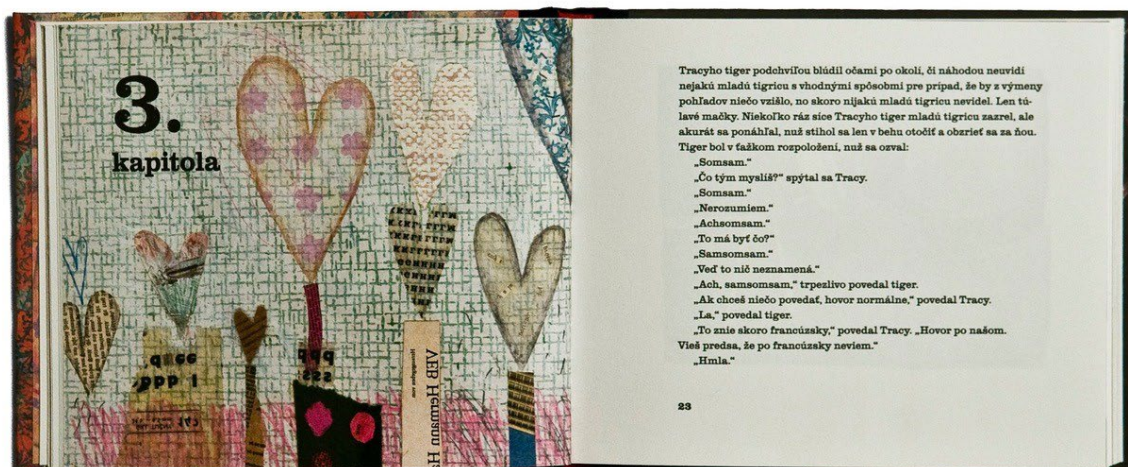
Obr. 31, 32 | Ilustrace Alexandry Švolíkové

5.2.4. 2009, ilustrace — Martina Matlovičová

Toto slovenské vydání je dle mého názoru nejkrásnějším uměleckým počinem ze všech zpracování. Kniha je větších rozměrů 18 × 16 cm, což ilustracím jenom prospívá. Celkový počet stran je 128. Matlovičová si pro ilustrace zvolila techniku koláže v kombinaci s kresbou a malbou. Pracuje s výraznými barvami spíše teplých odstínů červené a růžové s výjimkou dvojstránky uprostřed knihy, která se dá rozložit do scénérie. Ta má nádech studených modrých odstínů. V kolážích si můžeme všimnout například poštovních známek, různých výstřížků z novin, knih a letáků nebo také látek. Ilustrace jsou sice různorodé, ale dohromady tvoří jeden celek. Matlovičová hojně využívá umělecké zkratky a ilustrační deformace, postavy jsou karikaturami. Pro jednotlivé kapitoly jsou vyhraněné speciální strany, které jsou pojaty abstraktně. Baví mě střídání celostránkových ilustrací se vzdušnějšími stranami, člověk se necítí být přehlcen, kniha dýchá. Proto se volba tučnějšího serifového fontu s ilustracemi nevyklučuje, naopak příjemně koresponduje a to i v případě ilustrací na stranách s textem. Přední strana knižních desek je tvořena ilustrací tygra, který má čistě černou hlavu, což může evokovat jakýsi pohled do nitra. Na zadní straně se nachází Tracy. Název knihy je reliéfní, tvoří tak příjemný detail na omak.

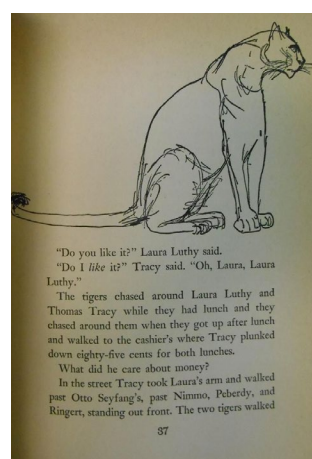
Obr. 33 | Ilustrace Martiny Matlovičové

Obr. 34 | Ilustrace Martiny Matlovičové

5.2.5. 1951, ilustrace — Henry Koerner

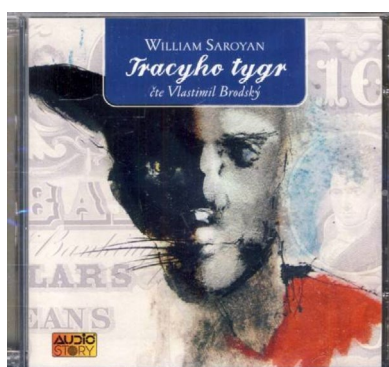
Jedná se o vůbec první vydání knihy Tracyho tygr. Obal knihy je na první pohled nenápadný, méně výrazný. Knižní blok tvoří 143 stran, je zasazen do pevných desek. Přebal knihy tvoří Koernerova perokresba Tracyho a tygra, kteří jsou vyobrazeni dá se říct realisticky. Perokresba je doplněna o barevné plochy, a to šedou, která tvoří Tracyho plášť v kombinaci s teplou žlutooranžovou plochou nastiňující roh místnosti. Uvnitř knihy se však barva nenachází, jsou ponechány čisté perokresby, které jsou v ní volně poskládány. Ilustrace ve většině případů zobrazují pouze tygra neboli černého pantera v různých postojích. Kresba působí dynamicky, Koerner pomocí stínované linky a decentní svižné šrafury, modeluje obem těla. Celostránkovou ilustraci lze nalézt na předsádkách, kde je vyobrazen Tracy vybírající si svého tygra. Text je vysázen klasickým knižním serifovým písmem, ilustracím je dopřáno dostatek prostoru a kniha tak příjemně dýchá.

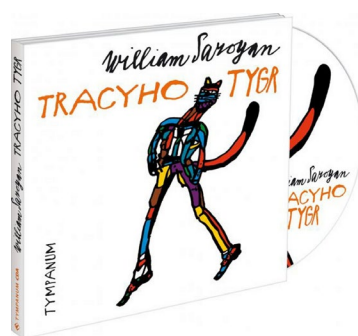
Obr. 35, 36 | Ilustrace Henryho Koenera

5.3. Přebaly audioknih

V České republice vyšly celkem tři podoby audioknihy *Tracyho tygr*. Nejstaší verze z roku 2007 se pyšní zajímavou, dle mého uvážení, pastelovou ilustrací vyobrazujícího portrét z poloviny mladého muže, ze druhé černého pantera. V pozadí se nachází zvláštní různorodá typografie, s titulem, který je v tomto případě vysázen do modrého oblého obdélníku překrývajícího samotnou ilustraci, se kterou by se dalo pracovat zdárněji. Jedna verze audioknihy od vydavatelství TYMPANUM vychází z původních ilustrací Jiřího Šalamouna, včetně ručně psaného písma, druhá je diametrálně odlišná pracující s vektorovou ilustrací i systémovým fontem. Ilustraci tvoří černý neboli modrý panter, který pěkně kontrastuje s typickým žlutým pozadím.

Obr. 37 | Audiokniha, AudioStory

Obr. 38, 39 | Audioknihy, TYMPANUM

Žlutý element v podobě tygra také obsahuje jediná zahraniční dohledaná audiokniha — arménská, která přebírá obálkovou ilustraci arabského vydání *Tracyho tygra* z roku 2018. Nejsympatičtější mi celkově připadá verze audioknihy přebírající Šalamounovy ilustrace, být ve verzi z roku 2007 lépe zvolená typografie, dalo by se polemizovat. Celkově dle mého názoru, jsou ztvárnění všech dohledaných audioknih, až na již zmíněné výhrady, zdařilými počiny.

Obr. 40 | Audiokniha, Arménie

5.4. Představení vybraných autorů

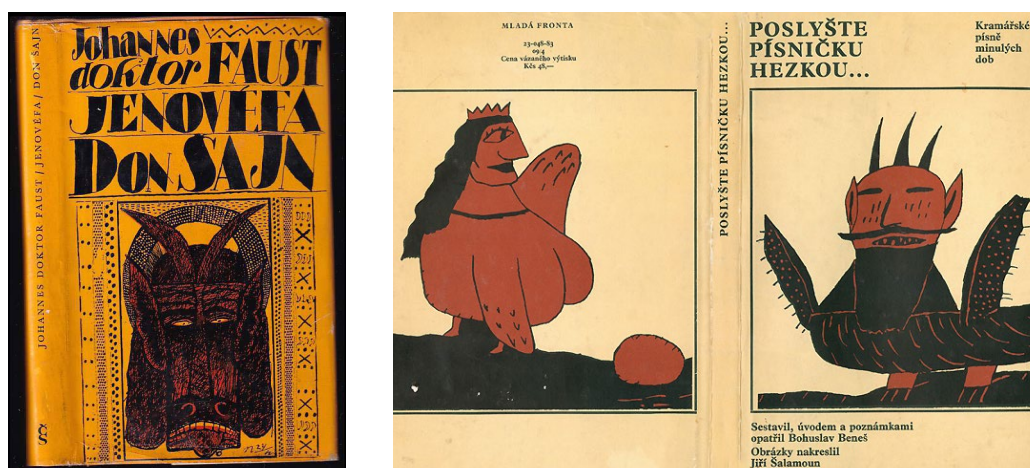
5.4.1. Jiří Šalamoun

„Člověk je krasohled. To, co jsme prožili, se přeskupuje a skládá do nových tvarů.“ — Jiří Šalamoun

Umělecká kariéra Jiřího Šalamouna je pestrá a náročná na zpracování. Vytvořil nespočet různorodých ilustrací, plakátů, velkou součástí jeho života byla tvorba animovaného filmu. Jeho umělecký rukopis prošel vývojem.

Z počátku v jeho tvorbě převládala bohatá typografie a grafický design, později v kombinaci s tvorbou ilustrační, na kterou se později zaměřuje. Nedílnou součástí jsou dále filmové a divadelní plakáty charakteristické svou psychedelickou barevností a kreslenou typografií. Ke knize přistupuje jako dramaturg. Nevidí jen samotný text, ale všechno, co s ním souvisí. Každá kniha má svůj kontext, se kterým je potřeba se dobře seznámit. Jeho ilustrace tedy nejsou pouhou spontánní reakcí, ale pečlivou analýzou všech dostupných dokumentací. Ilustrace se dle jeho slov rodí postupně, po rešerši přicházejí první situační skici, podoba ilustrace se stále zpřesňuje a v závěru dochází často k jejímu celkovému překreslení „jedním tahem“. Touto pracovní metodou ilustrace do textu přímo vzrůstá, organicky se začleňuje do knihy pod přísným dramaturgickým okem. (Kroutvor, 2021)

Byl fascinován tématem magie, tajemna, smrti, ale i lásky. Celým životem jej provázela Faust, kterého nesčetněkrát ilustroval. Kresby hrají dvojí roli, jednou je hra děje příběhu, druhou odkrývá i jeho hlubší význam. Charakteristický je pro něj symbolismus a expresionismus, hravost, humor, nadsázka i groteska. Jeho tušové kresby jsou typické expresivní koncentrovanou linkou. Jeho výtvarný projev je také inspirován dětskou kresbou.

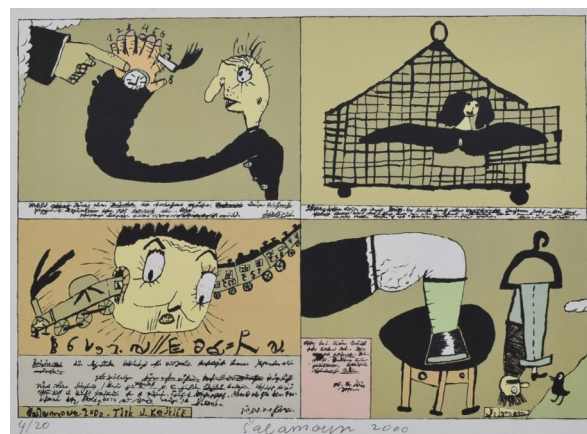
Obr. 41, 42 | Ilustrace, téma Faust

„Jiří Šalamoun představuje sebe samotného jako ilustrátora, jehož kresby vznikají (stejně jako jeho grafické úpravy knih) z osobního vztahu a interpretace každého textu, který výtvarně doprovází.“ (Rous, 2015)

Z jeho tvorby nutno zmínit ilustraci a animaci známé postavy Maxipsa Fíka. Paralelně vznikají ilustrace k Tracyho tygrovi, které vystihují náladu celé osamělé a opuštěné generace potloukající se ulicemi, zatímco si sní svůj omamný trip. Za zmínku stojí i kniha, na které se podílel jako autor i ilustrátor, soubor loutkových her *Johannes doktor Faust – Jenováfa – Don Šajn: Tři lidové loutkové hry*. Přispíval také do časopisů pro děti jako *Pionýr* a *Mateřídouška*. Vytvořil autorské knihy *Po setmění* a *Počasi na vraždu aneb Silná dobrá vůle*, kde mj. prezentuje své autorské básně. (Rous, 2015)

Obr. 43 | Maxipes Fík

Obr. 44 | Počasí na vraždu aneb Silná dobrá vůle

5.4.2. Štěpán Dančo

Štěpán Dančo se převážně věnuje ilustracím, grafice a volné tvorbě. Jeho začátky tvoří vědecká ilustrace archeologických nálezů pro Archeologický ústav ČSAV v Praze. Následovala volná tvorba, během které vznikly velkoformátové omalovánky na zeď, 3D skládky nebo hlavolamy. Později navázal spolupráci s různými knižními nakladatelstvími. Příkladem je nakladatelství Argo, ve kterém se podílel na ilustraci knih *Tracyho tygr*, *Cesty Binjumina Třetího* nebo *O muži, který šel za sluncem*. (Argo, 2023)

Spolupracoval také s nakladatelstvím Meander, kde vznikly knihy *Všude je střed světa* a *Vlasy se vrací*, kterým poskytl mimo ilustrací také grafickou úpravu. (Meander, 2023) Dále třeba zmínit nakladatelství Paseka, Maťa, Mladá fronta nebo Portál. Vyzkoušel i animovanou

tvorbu, v roce 2004 vytvořil společně s režisérkou Bárou Dlouhou osmiminutový animovaný film *Jak se muži a ženy dali dohromady*. Je držitelem několika ocenění, jedním z nich je i Cena ministerstva kultury v soutěži o Nejkrásnější knihu roku.

Obr. 45, 46 | O muži, který šel za sluncem

Obr. 47, 48 | Vlasy se vrací

Jeho ilustrace jsou na první pohled rozpoznatelné svou nespoutanou energií a zářivou barevností. Osvojil si techniku expresivní perokresby, kterou často koloruje pastelkami či voskovými barvami. Zdání rychle načrtnuté kresby může klamat, již na první pohled je divák pohlcen do atmosféry příběhu, který jeho ilustrace plně nevysvětlují, ale podněcují k hlubšímu zamyšlení, což je důkaz důkladného promyšlení konceptu. Takto vznikly nejen knižní doprovody, ale i volné grafiky zpracované většinou technikou suchá jehla.

5.4.3. Alexandra Švolíková

Původem slovenská ilustrátorka, absolventka pražské DAMU obor scénografie. Po studiu v Praze dostala možnost spolupracovat s nakladatelstvím Argo, pro které ilustrovala knihy *Kočka a čert*, *Dvě staré babky* nebo také *Tracyho tygr*. Věnuje se také dětské ilustraci, například v knize *To mlieko má horúčku*. Mimo ilustrace vytvořila mnoho knižních obálek. Ani od scénografie neupustila, spolupracuje s několika divadly (brněnské Hadivadlo a Radost, pražský Minor, atp.), pro které navrhuje kostýmy a vytváří návrhy loutek. (Argo, 2023) Její ilustrace nesou charakter klidné perokresby, doplněné spíše pastelovými nežli křiklavými barvami. Díla jsou konkrétní a situace v nich na první pohled zřetelné, zároveň působí harmonicky.

Obr. 49 | Kočka a čert

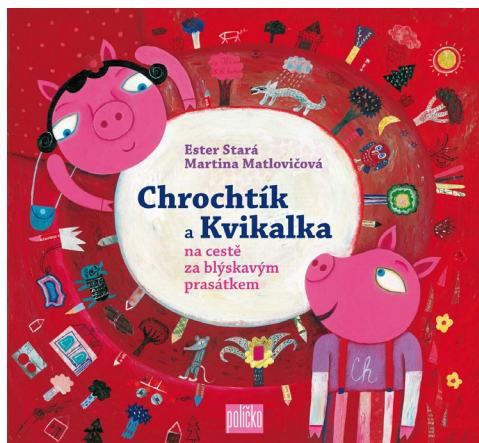

Obr. 50 | Houbový mužiček

5.4.4. Martina Matlovičová

Je zástupkyní mladší generace slovenských ilustrátorů. Její charakteristický rukopis a pojetí ilustrace jako scény ovlivnilo nejspíše studium animované tvorby na VŠVU v Bratislavě. Pro její tvorbu je typické využití kombinovaných technik, jedná se většinou o malbu doplněnou koláží, která kompozičně dotváří celek ilustrace. Nechybí jim sytá, zářivá barevnost, která ihned upoutá pozornost. Sama říká, že se do své tvorby snaží pronést humor, který se údajně v osobním životě tolik neprojevuje. Možná o to jsou ilustrace hravější a nadsazenější. Její tvorba je žánrově i barevně různorodá, dá se říct až nejednotná, ale právě naopak tato nejednotnost tvoří celek a přidává na zajímavosti. (Jarošová, 2011) Za svou knižní tvorbu získala mnoho ocenění v soutěži Najkrašie knihy Slovenska, cenu Ministerstva kultury SR za osobité

ilustrace, Zlaté Jablko na Bienále ilustrací v Bratislavě v roce 2009 za knihy *Tracyho tiger* a *Drevený tato*, atd. (Artforum, 2022)

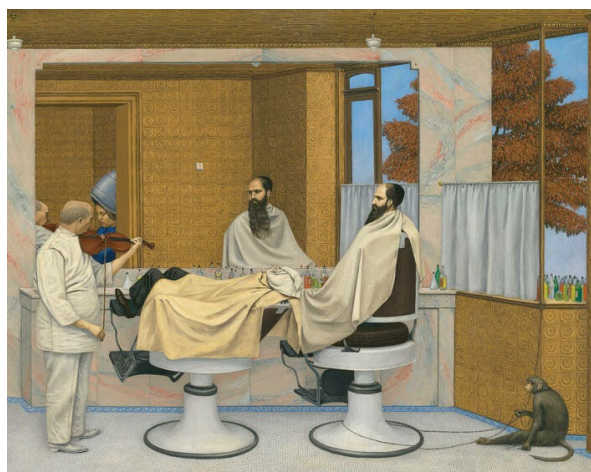
Obr. 51 | Chrochtík a Kvikalka na cestě za blýskavým prasátkem

Obr. 52 | A pak se stalo

5.4.5. Henry Koerner

Henry Koerner je znám hlavně svými tématem náročnými surrealistickými malbami, které často zachycovaly složitost paměti a podněcovaly mysl k zapojení fantazie. K zachycení využíval techniky vaječné temperry, kvaše i oleje. Kromě malířství se věnoval také komerčnímu umění, konkrétně tvorbě grafických plakátů. Toho využil i jeho bratr, pro kterého vytvářel plakáty a letáky na podporu jeho komunistických aktivit. Narukoval do armády, po skončení druhé světové války byl, jakožto výborný kreslíř, zaměstnán jako portrétista válečných zločinců norimberského procesu. Válka, a událostí s ní spjaté jej velmi poznamenaly, ztráta normálního života se stala jeho hlavním tématem. V letech 1955 — 1967 navrhoval obálky časopisu *Time*. Ilustroval vůbec první vydání knihy *Tracyho tygr* z roku 1951. (Caldwell Gallery, 2020)

Obr. 53, 54 | Malby Henryho Koenera

5.5. Nakladatelství

5.5.1. Argo

Nakladatelství Argo vzniklo v roce 1992 v první porevoluční vlně nových nakladatelů a vydavatelů. Založili jej absolventi ČVUT v Praze Ing. Milan Gelnar, Ing. Jiří Michek již předcházející rok. Počátky tohoto nakladatelství se vážou k vydávání české a překladové beletrie. Do určité míry tím navazovalo na ediční program nakladatelství Odeon. Postupem času se začalo věnovat vydáváním edičních řad, např. AAA (angloameričtí autoři), Kobra (detektivky) nebo také *Každodenní život* a *Historické myšlení* (společenskovědní literatura). Tyto řady sklidily kladného ohlasu a postupně se tak staly stálou součástí trhu. Dnes se Argo nabízí tituly vlivných spisovatelů jako Jack Kerouak, George Orwell, Paolo Coelho nebo Hermann Hesse. Zakládá si na spolupráci s kvalitními výtvarníky např. Jurajem Horváthem či Lubošem Drtinou. Není divu, že za své tituly vyhrálo několik ocenění v různých soutěžích typu Nejkrásnější kniha roku nebo Magnesia litera. Nakladatelství Argo se svou kvantitou, avšak zároveň kvalitou děl řadí mezi největší a nejkvalitnějším producentům na českém trhu. (Halada, 2007)

5.5.2. Artforum

Mladší vydavatelství Artforum na trhu působí od roku 2007. Ještě předtím, než se stalo vydavatelstvím, bylo Artforum pouze útulným knihkupectvím, které pořádalo menší kulturní akce, např. autorská čtení, debaty nebo koncerty. Poté se kolektiv majitelů, po tom, co jim na trhu chyběly určité tituly, rozhodl posunout dál. Mezi klíčové knihy, které odstartovaly chod vydavatelství, patří právě Tracyho tygr, Malý strom nebo knihy od Chaima Potoka či Salingera. Tak jako Argo si i Artforum potrpí na pečlivý výběr umělců, se kterými spolupracuje. Mezi ilustrátory Artfora patří Alžběta Skálová, Martina Matlovičová, Veronika Klímová atd. Dá se říct, že téměř všechny knihy jsou krásným uměleckým počinem, radost pro oči. Jejich knihy byly nesčetněkrát oceněny např. na Bienále ilustrací v Bratislavě. (Artforum, 2022)

6. AKCE SPJATÉ S ILUSTRACÍ

6.1. Bienále ilustrací Bratislava (BIB)

Bienále ilustrací v Bratislavě je mezinárodní soutěž, zároveň výstava profesionálních ilustrátorů z různých koutů světa. Koná se každý lichý rok v podzimních měsících od roku 1967. Na této akci se podílí významné slovenské kulturní instituce (Ministerstvo kultury Slovenské republiky, BIBIANA – mezinárodní dům umění pro děti v Bratislavě), UNESCO a Mezinárodní unie pro dětskou knihu (IBBY). Každou zemi může reprezentovat maximálně patnáct ilustrátorů. Je na každé zemi, jak nominaci umělců pojme. U nás se posílají práce ilustrátorů oceněných či nominovaných na Zlatou stuhu. Ocenění byli roku 1969 ilustrátorka Eva Bednářová, v roce 2009 obdržel cenu Zlaté Jablko František Skála a v roce 2021 byla oceněna diplomová práce absolventky ateliéru Didaktická ilustrace Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Veronika Bílková.

Mezinárodní komise Bienále ilustrací Bratislava uděluje prestižní ocenění – GRAND PRIX BIB, pět Zlatých jablek BIB, pět Plaket BIB a Čestná uznání vydavatelství. Výherce nejvyššího ocenění pak má možnost na následujícím BIB uspořádat samostatnou výstavu svých prací. Pod BIB spadá i Mezinárodní sympozium. (Jarošová, 2015)

Obr. 55, 56 | Bienále ilustrací Bratislava, 2017

6.2. Festival LUSTR

Mezinárodní festival ilustrace a komiksu LUSTR je největší přehlídkou ilustrací v České republice. Koná se každoročně v Praze, návštěvníci mají příležitost načerpat energii z nejlepších a nejnovějších děl ilustrační tvorby. Své individuální instalace zde prezentují umělci tuzemští i zahraniční. V rámci festivalu probíhají různorodé workshopy, přednášky

koncerty a projekce, součástí je také divácká soutěž o nejlepšího ilustrátora. Festival LUSTR vznikl ve spolupráci s knihkupectvím PageFive v roce 2014. První ročník byl uskutečněn v galerii Microna, jakožto první festival ilustrací u nás. Následující rok se přestěhoval do prostor čtyřpatrového domu v Cihelné ulici. Festival si uložil za cíl seskupit ilustrátory na jedno místo, kde si můžou jak sami účinkující, tak i návštěvníci předávat zkušenosti, přiučit se novým procesům vzniku ilustrace a celkově načerpat inspiraci. Také chce poukázat na fakt, že i ilustrace má i v komerční sféře své místo. (LUSTR, 2022)

Obr. 57, 58 | Festival LUSTR, 2018

6.3. Festival Tabook

Festival Tabook je festivalem malých nakladatelů tuzemských i zahraničních, který se pravidelně, od roku 2012, koná v Táboře, vždy první říjnový víkend. Pořádá jej nakladatelství Baobab, jehož zakladateli jsou manželé Juraj a Tereza Horváthovi, ve spolupráci s nakladatelstvím GplusG. Tereza Horváthová má na starosti přípravu programu a celkový koncept festivalu, Juraj Horváth připravuje výstavy a vizuál z hlediska grafického designu. Na jednom místě se tak schází čtenáři, spisovatelé i výtvarníci, nakladatelé a nadšenci, kteří chtějí načerpat nové znalosti. Festival nabízí bohatý program v podobě autorského čtení, divadelních představení, bohatých diskuzí a přednášek, koncertů, nabízí i různé workshopy ve výtvarných dílnách atd., který je rozprostřen po celém městě. To je umožněno díky spolupráci s městskou knihovnou, Husitským muzeem, kavárnami, antikvariáty, galeriemi a dalšími kulturními institucemi. Účinkujícími na festivalu jsou velká jména jako Argo, Meander, Akropolis nebo Paseka, ale také méně známá nakladatelství Za tratí, Lipník, Fra apod. Každý ročník je dáno konkrétní téma festivalu, v minulosti to byly například témata Kvalitní literatura pro děti a mládež, Neklidné okraje nebo Cesta ke knize. (Tabook, 2012)

Obr. 59, 60 | Festival Tabook, 2020

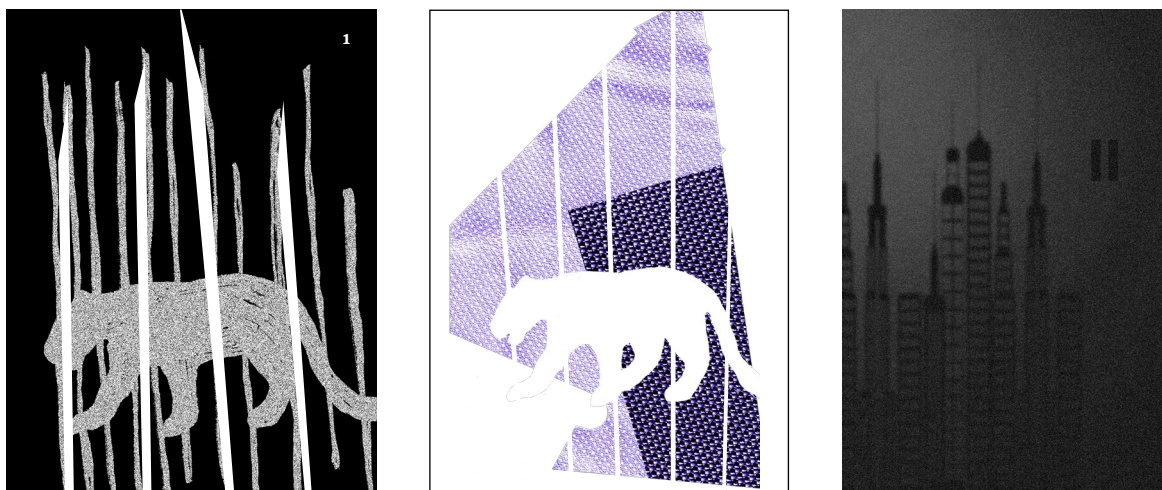
7. GRAFICKÁ ÚPRAVA TRACYHO TYGRA

V návrhu vlastního zpracování knihy Tracyho tygr vycházím z poznatků získaných při zkoumání ilustrací a sazby různých vydání této knihy, zejména těch českých. Kniha nemá konkrétní cílovou skupinu čtenářů, jak se říká, každý si v ní najde to své, záleží pak na věku a životním rozpoložení čtenáře. Proto i mé zpracování obsahuje černobílé ilustrace. Černá barva je pro mne komfortní zóna.

7.1. Ilustrace

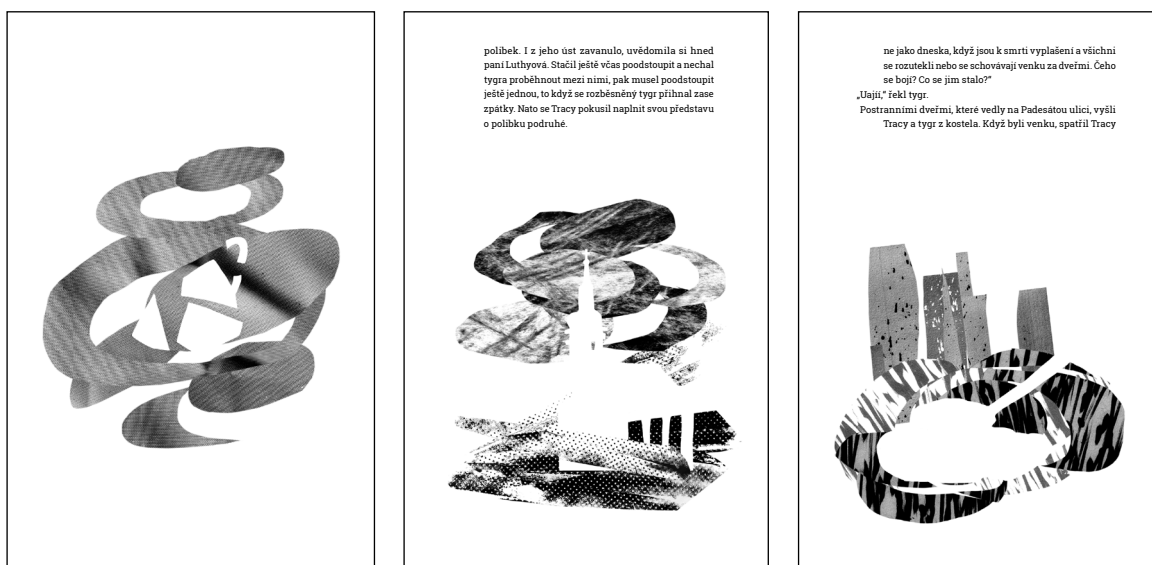
Motivem ilustrací se stal převážně Tracyho tygr, ale také Lauřina tygřice, či různá místa a věci zmíněné v příběhu. Ilustrace jsou nefigurální, místo postav se v nich objevují šálky kávy představující ochutnavače. Každý z nich, včetně Tracyho, má svůj specifický tvar hrníčku, který se v průběhu knihy opakovaně objevuje. Pozorný divák si tak může všimnout dvojího významu rozbitých šáleků nebo také představení dr. Pingitzera na scéně, jakožto vysoký hrnek s vídeňskou kávou.

Ilustrace v počátcích měly mnoho podob. Přes obyčejnou perokresbu, hru se světlem a stínem, až po kombinaci již zpracovaných fixových kreseb s novým materiálem — látkou. Ač se mi s látkou zpočátku nepracovalo vůbec dobře, uchýlila jsem se nakonec k tomuto postupu práce. Naštěstí mám maminku švadlenu, která mi z práce obstarala všelijaké odstřížky látek a kůží s různými rastry a povrchy. Některé kusy látek jsem potřela barvou a obtiskla na papír, jiné jsem naskenovala ve své původní formě. Mimo to jsem si také tuší nakreslila další vzory — jednoduché linie, kapky barvy, struktura nerozmazaného úhlu či tužkové „čmáranice“. Vše je následně digitálně upraveno. Konkrétně jsou vzory desaturovány a je jim přidána sytost.

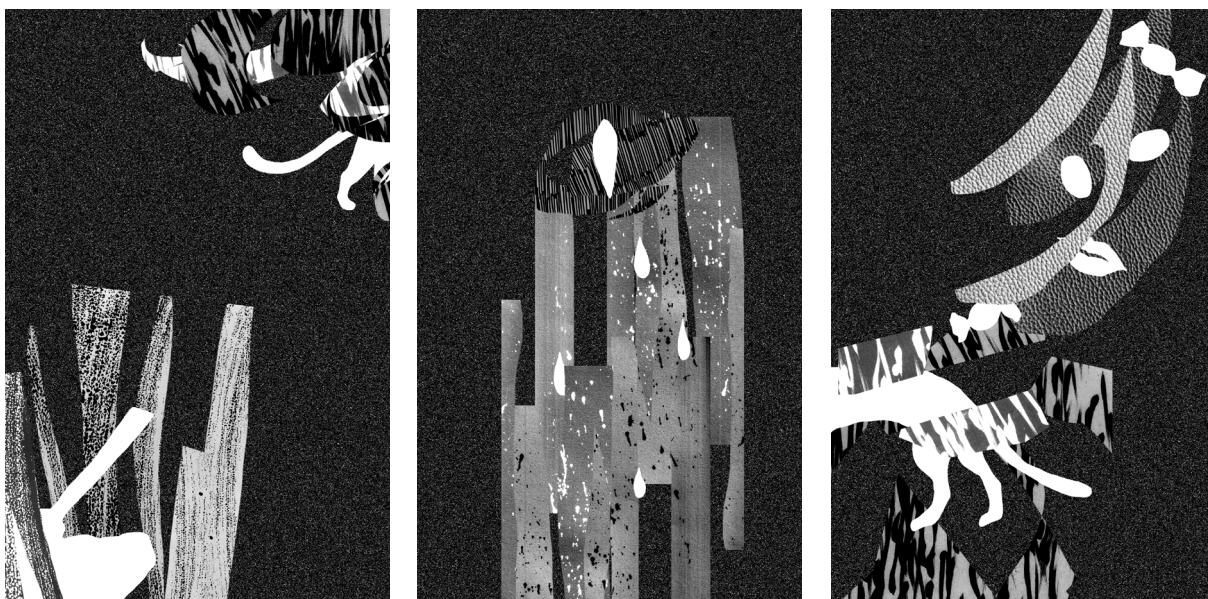
Obr. 61—63 | Původní koncept ilustrací

Ilustrace jsou zpracovány jako digitální koláž naskenovaných vzorů, které slouží jako podklad pro siluety konkrétních výjevů nesoucích barvu papíru. Na první pohled nemusí být siluety z ilustrace čitelné, některé jsou překryty vytvořenými výstřižky tak, aby bílá plocha nebyla až moc křiklavá. V jednotlivých ilustracích se snažím kombinovat texturu jak látky, tak kresby, a také si hrát s negativem a pozitivem.

Obr. 64—66 | Použité ilustrace

Rozdíl pak přichází v ilustracích uvádějící novou kapitolu a těch dílčích. Ilustrace nových kapitol pracují s celým formátem. Jsou vytvořeny na spadávku, jejich podkladem je černý rastr, s bílým zrnem, na kterém se odehrává ilustrace nastiňující děj v následující kapitole. Tyto ilustrace se nachází vždy na liché stránce, tak aby mohl z druhé strany následovat vakát, který umožní divákovu oku odpočinout po těžkém obraze. Menší dílčí ilustrace zachycují situace, místa či věci vyplývající z části textu, ke kterému se vážou. Snahou bylo tyto ilustrace umisťovat na různá místa, tak aby se hravě střídaly a divák nebyl unaven z mdlosti jejich umístění.

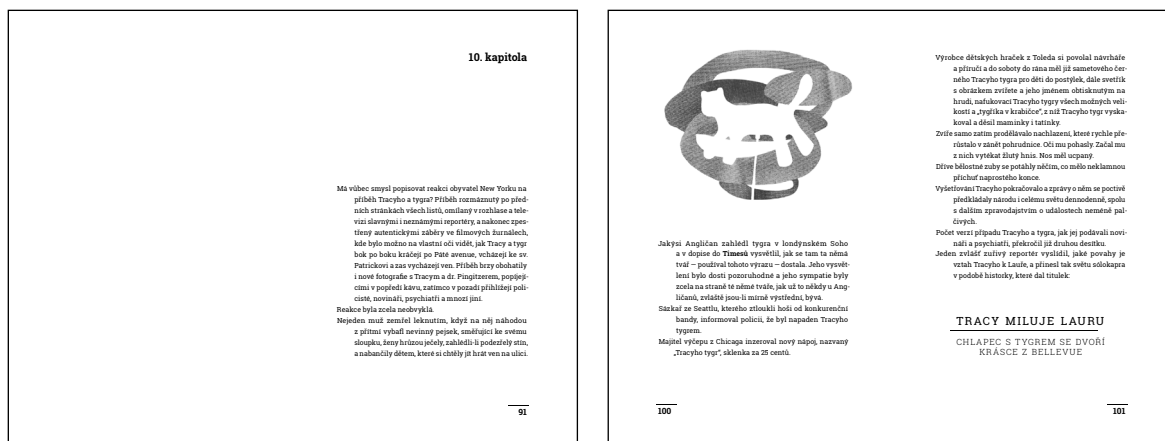

Obr. 67—69 | Ilustrace kapitol

7.2. Formát a typografie

Jedná se o šitý paperback s využitím finské vazby. Kniha obsahuje deset složek knižního bloku, které jsou svázané dohromady a ve hřbetu stvrzeny gázou. Princip finské vazby spočívá v tom, že je ve hřbetu mezi knižním blokem a obálkou ponecháno místo pro lepší manipulaci při otevírání knihy, tak aby se zároveň nepoškodil či nepřehnul hřbet obálky.

Formát knihy vychází z formátu A5. Ač by ilustracím, respektive texturám v nich, prospěl i formát rozměrnější, dle mého názoru textury vyniknou i v menším provedení. Formát knižního bloku je 130 × 200 mm. Sazební obrazec je umístěn blíže ke hřbetu knihy, tak aby si divák úchytem nepřekážel při čtení textu. Sazební obrazec je posunut nahoru, tak aby nepůsobil jako tzv. „spadlé gatě“, a i paginace měla svůj volný prostor. S volným prostorem pracuji i na začátcích kapitol. Kapitoly označuji řadovou číslovkou, např. „7. kapitola“, která se nachází v pravém horním rohu sazebního obrazce. Text pak začíná přibližně jeho poloviny. Paginace se pak nachází, pokud nezasahuje do ilustrace, v dolních vnějších rozích, zarovnaná dle kapitol a obrazce, doplněná o decentní linku.

Obr. 70, 71 | Ukázky dvou stran

Pro sazbu jsem zvolila serifový font Roboto Slab, který byl vytvořen pod záštitou společnosti Google designérem Christianem Robertsonem. Jedná se o rodinu písma obsahující jak serifové, tak sanserifové provedení. Roboto Slab má dvojí povahu. Má mechanickou formu vycházející z geometrických tvarů, ale zároveň otevřené křivky. Font obsahuje čtyři řezy — Regular, Bold, Thin a Light, které pak využívám ke zvýraznění vyzdvížených slov nebo k oddělení básně Williama Blakea či novinového titulku, které i díky ponechání volného prostoru kolem, nesplynou se zbytkem textu. Text je vysázen 9 b písmem do 12 b řádkového prokladu. Sazba je komponována do bloku s inverzním odsazením prvních řádků odstavců.

Roboto Slab Bold
14 b

Roboto Slab Regular
9 b

Roboto Slab Light
9 b

Názvy kapitol
Pagince

Text
Titulek

Báseň
Titulek

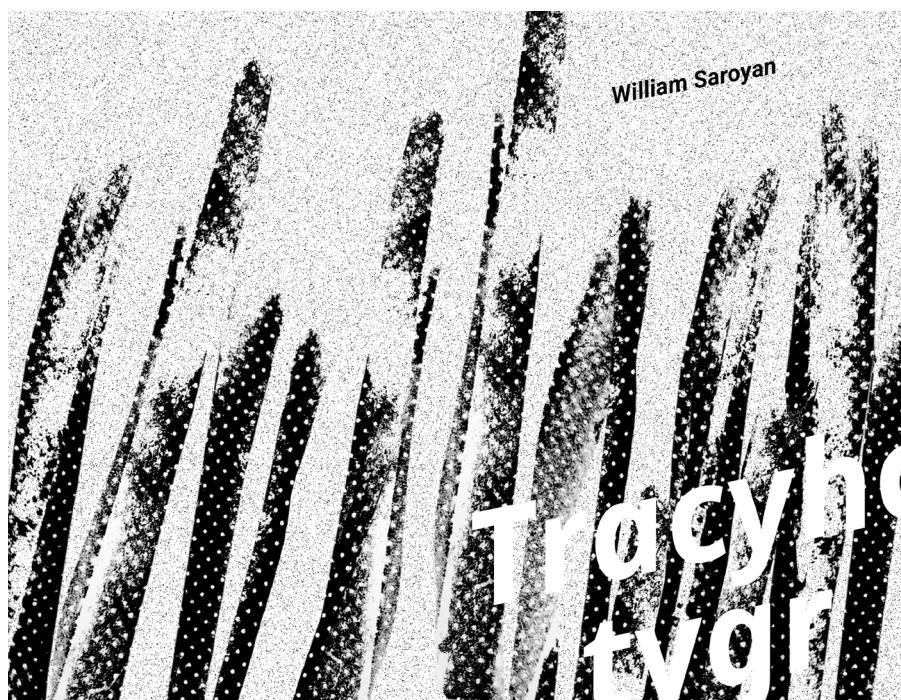
7.3. Obálka a předsádky

Na obálce knihy dominuje název Tracyho tygr, vysázen bezserifovým písmem Noto Sans, který se tak jako tygr schovává mezi kusy textury představující travinu. Jak název knihy, tak jméno autora, je dynamicky nakloněné, název Tracyho tygr pak z části vystupuje z formátu obálky. V obálce pracuji, stejně jako v úvodních ilustracích, s tmavým zrnitým rastrem, který

se na titulní straně mění v pozitiv. Předsádky jsou řešeny vložím podkladového černého rastru, jakožto klidný element mezi hravou obálkou a patitulem i titulem.

Obr. 72 | Obálka

Obr. 73 | Titul

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé rešerše bylo prozkoumat úpravu českých i zahraničních vydání knihy Tracyho tygr, jak po grafické, tak po ilustrativní stránce. Milým překvapením pro mne bylo zjištění, že po stránce výtvarné, alespoň dle mého názoru, tuzemská, počítaje i slovenské vydání s ilustracemi Martiny Matlovičové, vedou. Během rešerše jsem se seznámila s danými ilustrátory a jejich bohatou tvorbou, která mi byla inspirací v následném hledání stylu vlastních ilustrací a grafického zpracování knihy.

Celková analýza pojmu ilustrace mě nasměrovala k práci na vlastních ilustracích. Pochopila jsem, že ilustrace funguje nejen jako doprovod textu, ale také jako příjemná odpočinková zóna pro diváka, čehož jsem se snažila při kompozici knihy dodržet. Ze všech těchto poznatků vznikl paperback s autorskými ilustracemi, který se formou odvíjí od myšlenky pohodlnosti při přepravě.

Zároveň se těším a jsem zvědavá na další vydání knihy Tracyho tygr, nejspíše v podání nakladatelství Argo a Artforum, nebo snad jiného či nového nakladatelství?

ZDROJE

Alexandra Švolíková. In: Nakladatelství Argo — *Kvalitní beletrie a historické i jiné odborné knihy* [online]. Praha: © ARGO [cit. 2023-01-05].

Dostupné z: <https://argo.cz/autori/svolikova-alexandra/>

Brožura Tabook 2012. In: *Tabook* [online]. 2012 [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: <https://www.tabook.cz/2012>

Divadlo Tramtarie v Olomouci uvede adaptaci novely Tracyho tygr. In: *Divadlo.cz* [online]. 2012 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=divadlo-tramtarie-v-olomouci-uvede-adaptaci-novely-tracyho-tygr>

DRTINA, Luboš, ROUS, Jan, ed., 2015. *Jiří Šalamoun, aneb, Představitelné pohledy na svět*. Ilustroval Jiří ŠALAMOUN. Praha: Baobab. ISBN 978-80-7515-009-7.

HALADA, Jan, 2007. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. ISBN 978-80-7277-165-3.

HARBER, Jean R., 1980. *Effects of Illustrations on Reading Performance*. Learning Disability Quarterly. SAGE Publishing. [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1510508>

Henry Koerner. In: *Caldwell Gallery* [online]. New York: © CALDWELL GALLERY HUDSON, 2015 [cit. 2023-01-05].

Dostupné z: <https://www.caldwellgallery.com/artists/henry-koerner/biography>

JAROŠOVÁ, Zuzana. *Slovenskí ilustrátori ocenení na BIB - Bienále ilustrácií Bratislava, Slovensko*. Bratislava: Bibiana, mezinárodní dom umenia pre deti, 2011. ISBN 978-80-89154-36-4

Jiří Šalamoun Kdo neviděl, neuvěří, to mně věřte. In: *Muzeum Kampa* [online]. 2021 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.museumkampa.cz/vystava/boh-m-3/>

KRAUSOVÁ, Markéta. Tracyho tygr rozechvěje diváky Divadla Nablízko už po dvousté!. In: *Ekolist.cz* [online]. 2005 [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/tracyho-tygr-rozechveje-divaky-divadla-nablizko-uz-po-dvouste?sel_ids=1

Laura a její tygři. In: *Laura a její tygři* [online]. [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: <https://lauranet.cz/>

Martina Matlovičová. In: *Vydavatelstvo Artforum* [online]. Bratislava: Nakladatelství Artforum, 2021 [cit. 2023-01-07].

Dostupné z: <https://www.vydavatelstvoartforum.sk/sk/autori/martina-matlovicova/>

O LUSTRU. In: *LUSTER 9* [online]. [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: <https://lustrfestival.cz/o-nas/>

O nás. In: *Artforum* [online]. 2021 [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: <https://www.vydavatelstvoartforum.sk/sk/o-nas/>

POSPÍŠIL, Otokar, 1924. *Dětská literatura česká: příručka dějin literárních pro školu, knihovny a širší veřejnost*. Praha: Státní nakladatelství.

PROKOPOVÁ, Ela. *Současná česká ilustrace*. In: *České literární centrum* [online]. Praha: České literární centrum, 25. 7. 2019 [cit. 2023-05-01].

Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/soucasna-ceska-ilustrace/>

SAROYAN, William, 2018. *Tracyho tygr. Šesté, v tomto překladu páté*. Praha: Argo.

ISBN ISBN 978-80-257-2227-5.

SAROYAN, William, 1940. *A Letter from William Saroyan*. The English Journal. National Council of Teachers of English. [cit. 2023-04-27].

Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/805637>

Štěpán Dančo. In: *Nakladatelství Argo — Kvalitní beletrie a historické i jiné odborné knihy* [online]. Praha: © ARGO 2022 [cit. 2023-01-05].

Dostupné z: <https://argo.cz/autori/danco-stepan/>

Štěpán Dančo. In: Nakladatelství Meander — *Nakladatelství knih pro děti* [online]. Praha: © Meander 2018 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/stepan-danco-2/>

Tracyho tygr. In: *TYMPANUMaudioknihy* [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.tympanum.cz/detail/tbooks-557030-tracyho-tygr>

VÍCH, Zdeněk, 2004. *Vybrané kapitoly o umělecké ilustraci*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 80-7041-450-2.

ZEEGEN, Lawrence, 2012. *The Fundamentals of Illustration*. Worthing: AVA Publishing. ISBN 2940411484.

SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. 1

...a za Tracym tygr — Divadlo Tramtárie. In: Regiony.cz [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <http://www.regiony.cz/view.php?cislocclanku=2012030053-divadlo-tramtarie-olomouc-uvadi-novou-premieru-a-za-tracym-tygr&rstema=370&rsstat=5&rskraj=7&rsregion=41>

Obr. 2

Tracyho tygr — Divadlo Nablízko. In: Palác Akropolis [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: https://www.palacakropolis.cz/work/33298?event_id=7317&no=62&page_id=33824

Obr. 3

Laura a její tygři (1986). In: Česká televize. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/2622-laura-a-jeji-tygri/>

Obr. 4

Laura a její tygři (2022). In: Lucerna Music Bar. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://musicbar.cz/cs/nezarazene/laura-a-jeji-tygri-ve-ctvrtek-predstavi-novou-zpevacku-i-novinky/>

Obr. 5

Audiokniha Tracyho tygr (1996). In: Diderot. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://www.diderot.sk/sk/24603/william-saroyan-tracyho-tygr-knp-cd#>

Obr. 6

Audiokniha Tracyho tygr (2010). In: Naposlech.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://naposlech.cz/audiokniha/tracyho-tygr>

Obr. 7

Audiokniha Tracyho tygr (2010). In: Knihy Dobrovský. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: https://www.knihydobrovsky.cz/audiokniha-mp3/tracyho-tygr-343251348?gclid=CjwKCAjw-oZiiBhBKEiwA4PT9z5khLThSEFK5PnhhopB49cHqly-xg9sXhUVCs5N56r3lpfBeff_lZR0CyRcQAvD_BwE

Obr. 8

Původní vydání Tracyho tygra (1951), ilustrace Henry Koerner. In: WorthPoint. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/tracy-tiger-loose-york-city-william-455099704>

Obr. 9

Původní vydání Tracyho tygra (1951), ilustrace Henry Koerner. In: WorthPoint. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/tracy-tiger-loose-york-city-william-455099704>

Obr. 10

Obálka knihy Tracyho tygr (1980), ilustrace Jiří Šalamoun. In: Databazeknih.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/obalka-knihy/tracyho-tygr-77035>

Obr. 11

Obálka knihy Tracyho tygr (1980), ilustrace Jiří Šalamoun. In: Databazeknih.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].
Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/obalka-knihy/tracyho-tygr-439085>

Obr. 12

Obálka knihy Tracyho tygr (2001), bilingvní verze. In: Argo. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://argo.cz/knihy/tracys-tiger-tracyho-tygr-2/>

Obr. 13

Obálka knihy Tracyho tygr (2005), ilustrace Alexandra Švolíková. In: Tomáš Šambera. [online].

[cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://tomasstambera.cz/clanek/tracyho-tygr-william-saroyan>

Obr. 14

Obálka knihy Tracyho tygr (1996), ilustrace Štěpán Dančo. In: Databazeknih.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/obalka-knihy/tracyho-tygr-77038>

Obr. 15

Obálka knihy Tracyho tygr (1995), ilustrace Štěpán Dančo. In: Databazeknih.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.antikavion.cz/kniha/tracyho-tygr-william-saroyan-1996-446235#gallery>

Obr. 16

Obálka knihy Tracyho tygr (2018), ilustrace Štěpán Dančo. In: Databazeknih.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/tracyho-tygr-34594891?gclid=CjwKCAjw0ZiiBhBKEi-wA4PT9z8vL-HTp80Ix3gErjuUXu3J9_B54Sjo62K8hHIT4WH25bUZ1sSbPRoCOuoQAvD_BwE

Obr. 17

Obálka (1993). In: Databazeknih.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/obalka-knihy/tracyho-tiger-344784>

Obr. 18

Obálka knihy Tracyho tygr (2002). In: Antikvariát Karpatský lovec. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné

z: <http://www.karpatskylovec.sk/antikvariat/William-Saroyan-Tracyho-tiger-2002-d2993.htm?tab=description>

Obr. 19

Obálka (2009), ilustrace Helena Matlovičová. In: Martinus.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.martinus.cz/?uItem=67981>

Obr. 20

Obálka, Británie 1952. In: Forever Saroyan LLC. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.foreversaroyan.com/tracy-s-tiger-1951>

Obr. 21

Obálka, Německo 1960. In: Booklooker. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.booklooker.de/B%C3%BCcher/Tracys-Tiger/id/A02AZ7aX01ZZG>

Obr. 22

Obálka, Polsko 1992. In: Sprzedajemy.pl. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://sprzedajemy.pl/tracy-i-jego-tygrys-saroyan-szczecin-2-402203-nr51975027>

Obr. 23

Obálka, Německo 1993. In: AbeBooks. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.abebooks.com/9783596293254/Tracys-Tiger-3596293251/plp>

Obr. 24

Obálka, Turecko 1999. In: Goodreads. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/18487906-tracy-nin-kaplan>

Obr. 25

Obálka, Španělsko 2010. In: Acantilado. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.acantilado.es/catalogo/el-tigre-de-tracy/>

Obr. 26

Obálka, Arábie 2018. In: Knihovna Khan Al-Kutub. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.facebook.com/219804132226444/posts/264531561087034/>

Obr. 27

Ilustrace Jiřího Šalamouna. In: Terryho ponožky. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.terryhoponozky.cz/plakaty/parametr-1-autori/39-salamoun-jiri>

Obr. 28

Ilustrace Jiřího Šalamouna. In: Terryho ponožky. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.terryhoponozky.cz/plakaty/parametr-1-autori/39-salamoun-jiri>

Obr. 29

Ilustrace Štěpána Danča. In: Antikvariát Markéta Lazarová. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.antikvariát-marketa-lazarova.cz/kresby-prodej/stepan-danco-tracyho-tygr-1>

Obr. 30

Ilustrace Štěpána Danča. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://docplayer.cz/224488158-William-saroyan-tracyho-tygr.html>

Obr. 31, 32

Ilustrace Alexandry Švolíkové, vlastní archiv

Obr. 33, 43

Ilustrace Martiny Matlovičové. [cit. 2023-04-24]. Zdroj: Palo Bálík

Obr. 35

Ilustrace Henryho Koernerera. In: Forever Saroyan LLC. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.foreversaroyan.com/tracy-s-tiger-1951>

Obr. 36

Ilustrace Henryho Koernerera. In: WorthPoint. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/tracys-tiger-william-saroyan-1951-1st-1822835926>

Obr. 37

Audiokniha, AudioStory. In: Pod Vřškom. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.podvrskom.sk/en/titul/144619/tracyho-tygr-audiokniha>

Obr. 38

Audiokniha, TYMPANUM. In: Knihcentrum.cz. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.knihcentrum.cz/tracyho-tygr-1>

Obr. 39

Audiokniha, TYMPANUM. In: Audiolibrix. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z:

<https://www.audiolibrix.com/cs/Directory/Book/45/Audiokniha-Tracyho-tygr-William-Saroyan>

Obr. 40

Audiokniha, Arménie. In: Goodreads. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/29938450>

Obr. 41

Ilustrace, téma Faust. In: Antikvariát Avion. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.antikavion.cz/kniha/johannes-doktor-faust-jenovefa-don-sajn-1976-298540#gallery>

Obr. 42

Ilustrace, téma Faust. In: Terryho ponožky. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.terryhoponozky.cz/plakaty/parametr-1-autori/39-salamoun-jiri>

Obr. 43

Maxipes Fík. In: Knihkupectví Kavka. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.kavkabook.cz/p/jiri-salamoun-maxipes-fik-mezi-modrymi-psy>

Obr. 44

Počasi na vraždu aneb Silná dobrá vůle. In: Antik Mašek. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.antikmasek.cz/aukce/73/17396-salamoun-jiri-1935-pocasi-na-vrazdu.html>

Obr. 45, 46

O muži, který šel za sluncem. In: Knihobot. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://knihobot.cz/g/96127>

Obr. 47, 48

Vlasy se vrací. In: Nakladatelství Meander. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.meander.cz/knihy/vlasy-se-vraci/>

Obr. 49

Kočka a čert. In: Knihobot. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://knihobot.cz/g/91946>

Obr. 50

Houbový mužiček. In: Knihobot. [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://knihobot.sk/g/59367>

Obr. 51

Chrochtík a Kvikalka na cestě za blyskavým prasátkem. In: Nakladatelství 65. pole. [online].

[cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.65pole.cz/kniha/chrochtik-a-kvikalka-na-cestě-za-blyskavym-prasatkem/>

Obr. 52

A pak se stalo. In: Nakladatelství 65. pole. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.65pole.cz/kniha/a-pak-se-to-salo/>

Obr. 53

Parade . In: Whitney Museum of American Art. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://whitney.org/collection/works/1351>

Obr. 54

The Barber Shop. In: Whitney Museum of American Art. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://whitney.org/collection/works/10905>

Obr. 55

Bienále ilustrací Bratislava, 2017. In: Teraz.sk. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: https://www.teraz.sk/fotodennik/bienale-ilustracii-bratislava-2017/208243-fotografia.html?utm_source=teraz&utm_medium=organic&utm_campaign=click&utm_content=undefined

Obr. 56

Bienále ilustrací Bratislava, 2017. In: Teraz.sk. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: https://www.teraz.sk/fotodennik/bienale-ilustracii-bratislava-2017/208250-fotografia.html?utm_source=teraz&utm_medium=organic&utm_campaign=click&utm_content=undefined

Obr. 57, 58

Festival LUSTR, 2018. In: Teraz.sk. [online]. [cit. 2023-04-24].

Dostupné z: <https://www.czechdesign.cz/kalendar-akci/festival-ilustrace-lustr-2019>

Obr. 59, 60

Festival Tabook, 2020. In: 65. pole. . [online]. [cit. 2023-04-24].

Obr. 61-63

Původní koncept ilustrací, archiv autora

Obr. 64-66

Použité ilustrace, archiv autora

Obr. 67–69

Ilustrace kapitol, archiv autora

Obr. 70, 71

Ukázky dvoustran, archiv autora

Obr. 72

Obálka, archiv autora

Obr. 73

Titul, archiv autora